

СВОБОДА

Пам'ятаймо про Україну!

Видає Український Народний Союз — SVOBODA — Published by the Ukrainian National Association

ЦІНА $1.00 РАЗ НА ТИЖДЕНЬ ONCE A WEEK PRICE $1.00

РІК CXV П'ЯТНИЦЯ, 13 ЧЕРВНЯ 2008 РОКУ ЧИСЛО 24 VOL. CXV FRIDAY, JUNE 13, 2008 No. 24

Відбулось віче-реквієм на відзначення 70-річчя Карпатської України

Андрій Олефіров

КЕМПБЕЛ-ГОЛ, Ню-Йорк. – Посольство України у США і Генеральне консульство України в Ню-Йорку провели 8 червня спільний захід з відзначення 70-річчя подій, пов'язаних з проголошенням Карпатської України, в яких взяли участь численні представники української громади США.

Після розпаду Австро-Угорської імперії закарпатські українці активно виступили за об'єднання Карпатської України з іншими українськими землями. 21 січня 1919 року на Народних Зборах („Соборі Русинів") у Хусті, де зібралося понад 400 депутатів з усього Закарпаття, було проголошено злуку Карпатської України з Українською Народною Республікою.

Однак, несприятлива міжнародна ситуація і аґресія більшовицької Росії не дозволили здійснити надії закарпатських українців на возз'єднання в єдиній Українській державі.

12 лютого 1939 року відбулись вибори до Сейму Карпатської України, на яких абсолютну більшість голосів виборців здобули канди-

(Закінчення на стор. 3)

Молитву за Україну очолив Єпарх Стемфордський Павло Хомницький. Фото: Андрій Олефіров

„Незгасима свічка" на Парляментській гірці в Отаві

Юлія Войчишин

ОТАВА, Канада. – Символ пам'яті про Голодомор „Незгасима свічка" в понеділок, 26 травня, закінчила свою канадську подорож в Отаві. Саме в цей час Канаду з офіційною візитою відвідував Президент України Віктор Ющенко, який узяв участь у церемонії передавання „Незгасимої свічки".

На тлі парляменту лопотіли чотири канадські та українські прапори, що їх тримали пластуни і пластунки на горішній частині сходів, а діти у вишиванках, в сумівських та пластових одностроях розтягнули „Рушник єдности" за гостями, які стояли на сходах, що ведуть до Центрального бльоку парляменту.

Гимни України і Канади заспівав чоловічий хор „Акорд" під диригентурою Олі Катрушенко. Молитву, спеціяльно написану на цю нагоду, виголосив її автор о. Андрій Онуферко. Від уряду Канади виступив міністер багатокультурности та канадської ідентичности Джейсон Кені,

(Закінчення на стор. 8)

Дівчата з танцювальної групи „Світанок" виконують ритуальний танець біля символічного пам'ятника жертвам Голодомору.

Депутатська коаліція у ВР – під загрозою

ПАРСИПАНІ, Ню-Джерзі. – В Україні цілком можлива зміна уряду, а то й нові позачергові вибори до Верховної Ради. Істотну підставу для цих припущень дали минулої п'ятниці, 6 червня, двоє депутатів, Ігор Рибаков і Юрій Бут, раптом вийшовши зі складу парляментської коаліції.

Інтриґа полягає в тому, що це не були „нашоукраїнці", серед яких вже раніше почався перехід до створеного Віктором Балогою „Єдиного центру". І. Рибаков – член фракції БЮТ, а Ю. Бут – з „Народної самооборони" Юрія Луценка. Як відзначає оглядач „Української правди" Віктор Чивокуня, Банкова, тобто Секретаріят Президента, „показала свою начебто відстороненість від цих процесів, у яку ніхто не повірить".

Більшість політичних експертів вважає цю подію добре замаскованою диверсією керівника Президентського Секретаріяту В. Балоги проти прем'єр-міністра Юлії Тимошенко. Відставку її уряду найпростіше здійснити через переформатування коаліції, і „реґіонали", як випливає з заяви Віктора Януковича, вже готові формувати депутатську більшість – разом з бльоком Володимира Литвина і перекинчиками з фракції „Наша Україна – Народна самооборона".

Інша річ, що такий розвиток обставин не матиме достатнього юридичного обґрунтування, бо вихід депутата з фракції ще не означає виходу з коаліції самої фракції. Щоб вивести „НУ-НС" з коаліції, треба, згідно з Конституцією, щоб з 72 нунсівців за вихід проголосували щонайменше 37 осіб. Тим часом на досить значну частину цієї фракції В. Балога не має впливу, так що перекинчиків все одно виявиться замало для антибютівської акції.

Юристи вважають, що голова Верховної Ради Арсеній Яценюк порушив Конституцію і

(Закінчення на стор. 28)

УКРАЇНА ЗА ТИЖДЕНЬ

В. Ющенко критикує рішення Держдуми РФ стосовно України

ЛЮБЛЯНА, Словенія. — Президент України Віктор Ющенко назвав помилкою спроби ревізії українсько-російських взаємин. Про це він заявив 4 червня в Любляні, столиці Словенії, коментуючи позицію Держдуми Росії. Напередодні російський парлямент рекомендував вийти з Договору про дружбу й партнерство з Україною у разі наближення України до НАТО. В. Ющенко нагадав, що евроатлантична інтеґрація України не спрямована проти жодної країни, що вступ України до НАТО відповідає українським національним інтересам. 5 червня В. Ющенко здійснив дводенну робочу візиту до Росії, де зустрівся з новим президентом Дмитром Медведєвим. Серед тем переговорів – вступ України до НАТО, а також майбутнє Чорноморської фльоти. Україна виступала за початок переговорів про виведення російської фльоти з Криму. Того ж дня в Києві Міністерство закордонних справ України (МЗС) розцінило прийняту Держдумою Російської Федерації заяву про намір розірвати Великий договір з Україною, у разі її просування до НАТО, ультиматумом і тиском, а також охарактеризувало такий крок як безвідповідальний. МЗС заявляє, що прийнята постанова Державної Думи „фактично містить ультимативні вимоги до України, є не чим іншим, як спробою неприхованого тиску на нашу державу, і неприйнятна для української сторони". *(„Німецька хвиля",„Кореспондент")*

Голова ВР – проти подвійного громадянства в Україні

КИЇВ. — Голова Верховної Ради України Арсеній Яценюк 9 червня в Атенах, під час зустрічі з представниками української діяспори, висловився проти запровадження подвійного громадянства. На його думку, дане питання не може бути навіть предметом дискусії, оскільки Україна поки не може дозволити собі подвійне громадянство. Голова закликав українців, що проживають за кордоном, визначитися з тим, чи потрібне їм українське громадянство, якщо ж ні, то відмовлятися від нього і отримувати громадянство іншої держави. Він у черговий раз закликав українців повертатися на батьківщину і назвав дану проблему національною першочерговістю. „Це добре що ми побудували пів Европи, але тепер час будувати і свою державу", – звернувся він до діяспори. На його думку, створені в Україні умови сприяють такому поверненню. Подвійне громадянство в Україні законодавчо заборонено. За офіційними даними, на сьогоднішній день за межами України працюють 221,139 громадян України. За неофіційними даними, їх кількість коливається від 2 млн. до 7 млн. *(Укрінформ)*

Ю. Тимошенко заявляє, що її лякає ситуація в країні

КИЇВ. — Прем'єр-міністра України Юлію Тимошенко лякає ситуація, що склалася в Україні. Про це вона заявила 6 червня на засіданні науково-експертної колеґії з проблем соціяльно-економічного розвитку країни: „Мене лякає сьогодні ситуація, я чесно вам говорю. Лякає, тому що політики втрачають відповідальність за свої слова, за публічні посили, за свої рішення, які носять ситуативний і, може бути, навіть такий характер, що шкодить на цьому етапі країні, але вони мають певну політичну зумовленість", – заявила Ю. Тимошенко. Вона зазначила, що для розвитку країни вкрай необхідно використовувати науковий та інтелектуальний потенціял нації. „Я не знаю, як змінюватимуться місцями команди в нашому бурхливому політичному житті. Я не знаю, чесно кажучи, і спрогнозувати дуже складно, коли і як проходитимуть чергові вибори, але в країні має бути якась команда, яка при всіх змінах і бурях є носієм спадкоємности, стабільности і найголовніше – прогнозованости", – заявила Ю. Тимошенко, звертаючись до членів науково-експертної колеґії. *(„День")*

Рятувальні роботи на шахті триватимуть

ДОНЕЦЬК. — Представник українського уряду 9 червня сказав, що рятувальні роботи на шахті у Єнакієвому будуть тривати, допоки не з'ясується доля ще 12 гірників, але надії на виявлення їх живими дуже малі. На даний час у висліді вибуху, який стався на світанку у неділю, 8 червня, на глибині майже одного кілометра, офіційно повідомлено про смерть одного шахтаря і порятунок 24. Кілька з них перебувають у лікарні у важкому стані. Віце-прем'єр Олександер Турчинов сказав, що зараз причиною аварії вважають раптовий викид породи і газу, який спалахнув від іскри. Шахту ім. Карла Маркса вважали небезпечною і тому видобуток вугілля в ній офіційно не здійснювався. Деякі родичі потерпілих шахтарів звинувачують керівництво шахти у порушенні вимог безпеки. *(Бі-Бі-Сі)*

Прокурор обурений поведінкою чужоземних студентів

КИЇВ. — Багато чужоземних студентів, котрі отримали леґальні запрошення для навчання у вищих навчальних закладах Києва, використовують Україну як транзитний пункт для міґрації до Західньої Европи або займаються нелеґальною трудовою діяльністю в столиці. Про це повідомив 7 червня прокурор Києва Євген Блажівський. За інформацією столичної прокуратури, велика кількість чужоземних студентів, які прибули нібито для навчання, жодного разу не відвідали свої навчальні заклади. „Зокрема зі запрошених у 2007 році на навчання в Київський міський медичний коледж 52 чужоземців 35 у навчальному закладі так і не з'явилися. З 88 запрошених до Університету харчових технологій безвісти зникло 37 осіб. Насправді список довгий, і скільки таких громадян у нас у країні, напевно не знає ніхто", – стверджує прокурор Києва. Але навіть ті студенти, які пройшли весь курс навчання, часто не поспішають покидати Україну. „Приміром, з 110 чужоземних студентів Національного медичного університету ім. Богомольця, які у 2007 році закінчили навчання або були відраховані, 11 залишилися в столиці, згодом п'ятеро з них судом притягалися до відповідальности за скоєння адміністративних правопорушень", – повідомив Є. Блажівський. *(УНІАН)*

Науківці не тримали в руках західнього журналу

КИЇВ. — В українських вчених практично відсутня інформація про передові дослідження світової науки, заявив 7 червня заступник міністра освіти і науки Максим Стріха. Боротися з такою ситуацією Міністерство освіти і науки України збирається за допомогою передплати на інтернетні версії провідних наукових журналів та купівлі доступу до великих наукових баз даних. „Через економічну скруту останніх двох десятиліть встигло вирости покоління кандидатів наук, значна частина яких не тримала в руках жодного свіжого західнього журналу, – наголосив заступник міністра. – Ми створили науку, значною мірою відрубану від того, що діється у світі". Досягнення українських вчених також залишаються невідомими для ширшого наукового загалу, оскільки інформація про них публікується у виданнях, дані з яких не потрапляють у подальше використання. „Торік із-поміж 170 тис. публікацій в Україні, які вважаються науковими, лише 12 відс. припадало хоч на якось реферовані видання", – зазначив М. Стріха. *(УНІАН)*

Козацьку чайку „Спас" не випускають з України

КИЇВ. — Козацький човен-чайку „Спас" не випускають з України. Під загрозою зриву – перша середземноморська плавба судна за два роки з того часу, як його створили. Плавання затримує відсутність у козаків пашпортів і віз. А інспекція з безпеки судноплавства за пів року так і не визначила тип чайки згідно з судновою реєстрацією. Козаки скаржаться, що бюрократія перемогла здоровий глузд. У середині липня знаменита копія історичного українського корабля XVII ст. пляну є взяти участь в міжнародному фестивалі у Франції. Там буде представлено майже 2 тис. реконструкцій стародавніх дерев'яних суден. Минулого року Президент Віктор Ющенко узяв проєкт „Козацька Атлантика" під особисту контролю. Він доручив урядові всіляко сприяти козакам в подорожі. Але в жовтні Державна інспекція з безпеки судноплавства заборонила „Спасу" виходити в море. Тоді був зірваний перехід чайки через Атлантику до Америки. *(УНІАН)*

Американці та канадці знімають фільм про Голодомор

ХАРКІВ. — У Харківській області працює група американських та канадських журналістів, які знімають документальний фільм про Голодомор 1932-1933 років в Україні. Як повідомили 5 червня у прес-службі Харківської облдержадміністрації, чужоземні журналісти працюють за рекомендацією Українського інституту національної пам'яті. 2 червня журналісти зустрілися зі свідками Голодомору, поспілкувалися з дослідниками, членами обласного організаційного комітету з ушанування пам'яті жертв Голодомору та ознайомилися з архівними документами. 3 червня дослідницька група виїхала до Валківського району, населення якого найбільше постраждало під час Голодомору в Україні 1932-1933 років. У XX ст. Україна пережила три голодомори: 1920-1921, 1932-1933 та 1946-1947 років. За різними даними, від голоду загинуло до 10 млн. осіб, з яких близько третини – діти. За кількістю загиблих під час голодоморів Харківська область посідає перше місце. Лише за три місяці 1933 року від голоду померло близько 300 тис. жителів області. За деяким даними, у Харківській області в 1932-1933 роках від голоду загинуло близько 2 млн. осіб. (УНІАН)

США підтримують приєднання України до ПДЧ

КИЇВ. — Вашінґтон підтримає приєднання України до Пляну дій щодо членства в НАТО у грудні незалежно від вислідів президентських виборів у США, заявив 5 червня посол США в Україні Віліям Тейлор. Дипломат підкреслив, що всі кандидати на посаду президента США підтримують у своїх програмах членство України в Альянсі. Тим часом засідання міністрів закордонних справ країн-членів НАТО у грудні чекає серйозна праця. По-перше, Брюсель оцінить, наскільки Україна відповідає натовським стандартам. По-друге, мають відбутися переговори України з сусідами, і по-третє, необхідно вирішити проблеми всередині самої країни. Про це заявив В. Тейлор. Посол зазначив, що останній пункт вимагає найбільших зусиль з боку українського суспільства. На початку тижня міністер закордонних справ України Володимир Огризко висловив сподівання, що вже до кінця цього року Україна отримає позитивну відповідь на свою заяву приєднатися до Пляну дій щодо членства (ПДЧ) в НАТО. За його словами, букарештська зустріч НАТО стане переломним моментом у взаєминах України і НАТО. „Всі 26 членів Альянсу дуже чітко і ясно зафіксували, що Україна стане членом НАТО. Я думаю, що це є найбільшою і якнайкращою оцінкою досягнень нашої держави вже на сьогоднішньому етапі", – підкреслив він. *(„День")*

Надано статус закордонного українця наступним 369 особам

КИЇВ. — В Міністерстві закордонних справ України (МЗС) 9 червня відбулося засідання Національної комісії з питань закордонних українців при Кабінеті міністрів України, на якому ухвалено надати статус закордонного українця 369 співвітчизникам, які живуть за межами України. Таким чином, статус закордонного українця вже отримали 2,650 вихідців з України, повідомили в МЗС. *(Укрінформ)*

Уряд святкує, уряд пікетують

КИЇВ. – XX Міжнародна виставка-ярмарок „Аґро-2008" відкрилася 9 червня в Києві. На відкриття приїхала прем'єр-міністер України Юлія Тимошенко, яка заявила, що до Аґрарного фонду цього року плянується закупити 900 тис. тонн зерна. На закупівлю зерна буде виділено 1.6 млрд. грн., що в 2.7 раза більше, ніж торік. На фото: Ю. Тимошенко на відкритті виставки. *Фото: УНІАН*

КИЇВ. – Об'єднання „Демократичний альянс" провело 6 червня біля Міністерства України у справах сім'ї, молоді та спорту театралізовану акцію „Щеплення від корупції". Активісти молодіжної організації виявили, що корупціонерів в міністерстві приваблює конкурс проєктів програм молодіжних організацій, у результаті якого перерозподіляється 15.3 млн. грн. Актори робили наголос на тому, що молодіжним об'єднанням, які не мають авторитетних покровителів, важко отримати фінансову підтримку міністерства на здійснення проєктів, спрямованих на вирішення конкретних соціяльних проблем молоді. У акції взяли участь близько 100 представників „Демократичного альянсу". Загальноукраїнська молодіжна кампанія протесту „Театр політичної драми" передбачає впродовж року проведення 50 театралізованих вистав на площах великих міст України. В центрі уваги кампанії – неспроможність уряду забезпечити гармонійний та безкризовий розвиток держави.

Андрій Сидоренко

Екологи зустрілися в Закарпатті

УЖГОРОД. — 5 червня в Закарпатській області відбулося спільне засідання екологічних парляментів Польщі, Словаччини та України.

Зустріч була присвячена питанням співпраці між різними державами у галузі охорони довкілля. Про один з найвагоміших аспектів зустрічі начальник Державного управління охорони навколишнього природного середовища в Закарпатській області Андрій Погорєлов сказав: „Зустріч зумовлена тим, що є дуже актуальним створення так званих дзеркальних заповідних територій. Це означає створення таких заповідних територій, які межують з обох боків кордону в різних державах".

На території Закарпатської области створені кілька природно-заповідних зон, які межують з аналогічними в областях сусідніх держав. Зокрема з угорськими заповідниками межує український „Косинська гора", з Румунією – Карпатський біосферний заповідник, з Словаччиною та Польщею – Ужанський національний парк, який, до речі, є складовою частиною Міжнародного тристороннього біосферного заповідника „Східні Карпати". *(Радіо „Свобода")*

НА ТЕМИ ДНЯ

Напередодні з'їзду СКУ

Р. Л. Хомяк

ВАШІНҐТОН. – Цей рік є роком ґльобальних зборів українців. В серпні тисячі представників козацького роду з усіх континентів знову зберуться в Києві на черговий з'їзд Світового конґресу українців, який 40 років тому народився в Ню-Йорку як СКВУ, але після того, як Україна стала вільною, „В" в абревіатурі стало зайвим.

Вже з рік тому я наново перечитав спогади Івана Кедрина-Рудницького „Життя-події-люди" які вийшли ще 1976 року, і я все ще під враженням цієї дуже доступної й цікавої історії сучасної України (включаючи й „американську Україну") – від національної революції 1917 року до половини 1970-их років. І. Кедрин залишив нам велику колекцію спостережень і думок старого й дуже досвідченого журналіста. Він мав досвід журналістської праці в різних політичних системах, від тоталітарних до демократичних, а також півтоталітарних і квазідемократичних.

Серед іншого, редактор І. Кедрин декілька разів згадує у своїх споминах, що усі великі почини, заходи й новотвори діяспори насамперед широко дискутувались громадою, і великий шмат цієї дискусії законсервовано на сторінках „Свободи". Тепер, коли „Свобода" стає доступною усім у світі, в кого є комп'ютер і доступ до Інтернету, можна заглянути до старих чисел газети і переконатись, як широко і всебічно обговорювались питання. Ось такі, як „зустрічатись чи не зустрічатись" – з відвідувачами з Союзу яким органи безпеки дозволили на короткий час відвідати Америку, або там, в Україні, діяспорникам (точніше „політичній еміґрації", як ми себе тоді величали), яким ті ж органи безпеки дали в'їзну візу.

Дискусія про зустрічі почалась на початку 1960-их років, коли в СССР появилась хрущовська

(Закінчення на стор. 11)

Відбулось віче...

(Закінчення зі стор. 1)

дати Українського Національного Об'єднання. 15 березня 1939 року Сейм проголосив повну державну самостійність Карпатської України. Президентом Карпатської України було обрано Августина Волошина, який призначив прем'єр-міністром нового уряду суверенної держави Юліяна Ревая. Тоді ж хортистська Угорщина, за підтримкою гітлерівської Німеччини, розпочала відкриту аґресію проти Карпатської України. Військо Карпатської Січі вело кровопролитні бої з переважаючими силами противника. 16 березня ворог захопив Хуст, а 18 березня – більшу частину території Карпатської України.

У гірських районах загони „Карпатської Січі" продовжували боротьбу з угорськими реґулярними військами до кінця травня 1939 року.

У рамках урочистостей на території українського католицького цвинтаря св. Духа відбулась офіційна церемонія покладання квітів до могили видатного українського громадсько-політичного діяча, прем'єр-міністра Карпатської України Ю. Ревая (1899-1979).

З нагоди відзначення ювілею проголошення Карпатської України, священики Української Католицької Церкви у США провели молитву за Україну, яку очолив Єпарх Стемфордський Павло Хомницький.

Після молитви біля Меморіяльного хреста борцям за волю України відбулося віче-реквієм.

Виступаючи перед присутніми, Генеральний консул України в Ню-Йорку Микола Кириченко зазначив, зокрема, що події, пов'язані з проголошенням та збройним захистом Карпатської України, стали однією з найяскравіших сторінок багатовікової боротьби українців за встановлення української державности, наблизили реальний суверенітет і незалежність України.

Біля Меморіяльного хреста борцям за волю України.

Квіти на могилі прем'єр-міністра Карпатської України Юліяна Ревая.

АМЕРИКА І СВІТ

Г. Клінтон визнала перемогу Б. Обами

ВАШІНҐТОН. — Гіларі Клінтон 7 червня офіційно оголосила про припинення боротьби за Білий Дім і попросила своїх прихильників підтримати кандидатуру Барака Обами під час останнього етапу президентських перегонів. Сенатор Б. Обама подякував Г. Клінтон за підтримку своєї кандидатури на посаду президента США. „Звісно, я дуже радий, підтримка з боку сенатора Г. Клінтон — це честь для мене, – йдеться в його заяві – Я віддаю їй сьогодні шану за гідну й історичну кампанію, яку вона провела. Вона зламала бар'єри від імені моїх дочок і решти всіх жінок, які тепер знають, що у їхній мрії немає меж". Він висловив також упевненість в тому, що Г. Клінтон продовжить боротьбу за справу Демократичної партії. „Наша країна і наша партія стали сильнішими завдяки праці, яку вона вела ціле своє життя, і я став кращий як кандидат, маючи честь змагатися з нею під час кампанії", – наголосив сенатор, додавши, що „сенатор Г. Клінтон, як ніхто інший, знає, наскільки відчайдушно Америка і американці потребують змін", і що „вона (Клінтон) буде в перших рядах цієї боротьби цієї осені і в наступні роки". *(УНІАН)*

Звинувачені у теракті 2001 року постали перед судом

ҐВАНТАНАМО, Куба. — На американській військово-морській базі Ґвантанамо на Кубі минулого четверга, 5 червня, розпочалось судове слухання справи п'яти осіб, звинувачених у плянуванні терактів 11 вересня 2001 року. Один з терористів, Халід Шейх Могамед, звернувся до суду з проханням засудити його на смерть. Він відмовився від послуг військових та цивільних юристів і вирішив захищатися самотужки. Усі п'ятеро підсудних перебувають в руках американців вже кілька років. Проти них висунуті звинувачення у вбивствах, змові та тероризмі. У разі визнання винними їм загрожує смертна кара. Вперше журналістам, адвокатам та правозахисникам дозволено бути присутніми на подібних слуханнях. Щоправда, ані фотографій, ані звуко- чи відеозаписів зі залі суду опубліковано не буде. *(„Голос Америки")*

Д. Медвєдєв звинуватив США в економічному спаді

САНКТ-ПЕТЕРБУРҐ. — Російський президент Дмитро Медвєдєв поклав провину за фінансову кризу у світі на ґльобальне розчарування американським доляром та на „економічний егоїзм" США. Він звинуватив США в аґресивній фінансовій політиці і заявив, що більшість людей у світі стали біднішими. За словами Д. Медвєдєва, головною причиною кризи є невідповідність ролі США у світовій економіці її справжнім потужностям. Промовляючи на Міжнародному економічному форумі у Санкт-Петербурзі, президент Росії назвав Москву ґльобальним гравцем, яка прагне долучитися до визначення правил гри. Водночас він заперечив, що Росія має приховані імперіялістичні цілі. Крім того, Д. Медвєдєв заявив про намагання перетворити рубль на одну з провідних реґіональних валют. *(Бі-Бі-Сі)*

Росію роздратував ювілей Конотопської битви

МОСКВА. — Між Україною і Росією спалахнула чергова суперечка щодо тлумачення історії. Міністерство закордонних справ Росії висловило застереження з приводу намірів України відзначити 350-річчя перемоги в Конотопській битві, у якій військо на чолі з гетьманом Іваном Виговським, в союзі з кримськими татарами і поляками, розгромило російські підрозділи князя Трубецького. В коментарі російського МЗС, вміщеному на інтернет-сторінці дипломатичного відомства Росії, висловлюється подив і жаль з приводу плянів української влади. Тим часом у Києві речник українського МЗС Василь Кирилич назвав рішення відзначити 350-річчя Конотопської битви внутрішньою справою України. Президент Віктор Ющенко в березні підписав указ про заходи з відзначення ювілею битви, що відбулася в червні 1659 року, а в травні уряд України затвердив плян заходів з підготування і відзначення ювілею. (*Бі-Бі-Сі*)

Звільнено керівників цивільної та військової авіації США

ВАШІНҐТОН. — Вперше в історії Сполучених Штатів одразу два найвищі керівники обох галузей авіації – цивільної та військової 6 червня були звільнені зі своїх посад за підсумками службового розслідування, проведеного Пентаґоном. Секретар Департаменту оборони США Роберт Ґейтс пояснив це рішення тим, що авіація останнім часом припустилася в своїй праці багатьох помилок, деякі з яких несли пряму загрозу безпеці населення США. Систематичні проблеми виникали зокрема на об'єктах, що контролюють безпеку та боєздатність ядерного арсеналу США. Минулого серпня бомбардувальник Б-52 помилково підняв в повітря шість ядерних боєголовок, і перевіз їх з військової бази в Північній Дакоті через всю Америку у штат Луїзіяна. У травні на цій самій базі охоронець складу, де зберігались ядерні боєголовки, не помітив сиґналу навчальної тривоги, бо в цей час грав у відеоігри. А в березні авіяційні чиновники дізнались, що більше року тому випадково відіслали у Тайвань засекречені детонатори до ядерних боєголовок, замість звичайних батерей для вертолетів. Р. Ґейтс повідомив, що значна кількість чиновників авіації нижчого рівня також будуть покарані, відповідно до їх провини. *(„Голос Америки)*

Росія втрачає третину бюджету через корупцію

МОСКВА. — У Росії внаслідок корупції втрачається третина бюджету країни. Василь Піскарьов, який очолює відділ у Слідчому комітеті російської прокуратури, заявив 6 червня, що щороку в висліді хабарництва бюджет втрачає 120 млрд. дол. Корупція, як хвороба, зачіпає майже всі галузі життя в Росії – від посадовців, які беруть хабарі, до грошових винагород у підприємництві на мільярди долярів. В. Піскарьов каже, що прибутки бюрократів від корупції дорівнюють третині бюджету Росії. Новий російський президент Дмитро Мєдвєдєв пообіцяв боротися з корупцією, але пересічні росіяни не очікують швидких змін. *(Бі-Бі-Сі)*

В Іраку зникли 23 млрд. дол.

ЛОНДОН. — Розслідування компанії Бі-Бі-Сі показало, що в Іраку були розкрадені, розбазарені або зникли без сліду до 23 млрд. дол. з американських державних коштів. Війна в Іраку обернулася вигідними замовленнями для американських корпорацій, що прислали до країни кухарів, водіїв, охоронців. Багато замовлень дісталися компаніям, близьким до адміністрації США. У цей час у США слухається більше 70 судових справ про розкрадання, корупцію і неефективну витрату державних коштів у ході іракської війни на загальну суму 23 млрд. дол. Департамент юстиції США домігся закриття всіх цих процесів, унаслідок чого свідки не можуть донести до громадськости весь маштаб скандалу. Все ж таки вдалося довідатися сенсаційні подробиці того, як урядові замовлення виділялися без конкурсу компаніям, близьким до адміністрації; замовники завищували свої витрати й за рахунок цього збільшували прибутки, а іракські чиновники привласнювали призначені для зміцнення іракської армії. Навіть контракт на перевірку цих витрат дістався компанії, що не мала досвіду бухгалтерського обліку, свідчать дані розслідування. *(„Кореспондент")*

Найбільші споживачі нафти стурбовані ціною

ЛОНДОН. — П'ять найбільших у світі країн-споживачів нафти закликали до поступового припинення субсидіювання цін на нафту, бо це приведе до її подешевшання. 6 червня вартість нафти досягла нової позначки – 139 дол. за барель. Представники Японії, Китаю, Індії, Південної Кореї та США, які разом споживають близько половини нафти, виробленої у світі, закликають замінити субсидії на інші виплати бідним, аби уникнути спотворення цін на нафтовому ринку. Але Індія і Китай дали зрозуміти, що навряд чи найближчим часом скасують дотації. Міністри країн Великої вісімки (G-8), а також Китаю, Індії та Південної Кореї зібралися 7 червня на дводенну зустріч у місті Аоморі в Японії. Різке підвищення цін на нафту спричиняє дедалі більше проблем для економіки в усьому світі, в деяких країнах уряди постали перед протестами проти високих цін на пальне. (*Бі-Бі-Сі*)

Дж. Буш розпочав прощальне европейське турне

ЛЮБЛЯНА, Словенія. — 9 червня до словенської столиці прибув Президент Сполучених Штатів Джордж Буш. Це була перша зупинка у прощальній европейській подорожі американського провідника. У вівторок, 10 червня, Дж. Буш взяв участь у зустрічі ЕС-США в словенському місті Брдо. Потім він мав двосторонні зустрічі в Німеччині, Італії, Ватикані, Франції та Великій Британії. Найбільша увага американського президента зосереджена на іранській ядерній проблемі, а також на проблемі ґльобального потепління і напружених ситуаціях у Сербії та Грузії. Іще минулого тижня радник Президента США з питань національної безпеки Стівен Гадлі відзначив у Вашінґтоні, що головна увага Президента Дж. Буша у цьому турне Европою буде зосереджена на вирішенні проблеми Ірану. *(„Німецька хвиля", Радіо „Свобода")*

В Еспанії, Портуґалії та Франції страйкують водії вантажівок

МАДРИД, Еспанія. — Еспанські водії вантажних автомобілів 9 червня розпочали довготривалий страйк на знак протесту проти дороднечі дизельного пального. Вони хочуть змусити уряд Хосе Сапатеро зменшити податки на пальне та надати відповідні дотації. Страйкарі погрожують зупинити діяльність еспанської економіки. В акції беруть участь здебільшого водіїодинаки або ж маленькі фірми. До загальнодержавної демонстрації в Еспанії уже приєднались сотні водіїв у Портуґалії та Франції. *(„Німецька хвиля")*

Рада Европи занепокоєна насиллям над жінками

СТРАСБУРҐ, Франція. — 15 відс. жінок у країнах-членах Ради Европи щоденно піддаються насильству. Про те, як запобігати цьому явищу, радилися 10 червня у Страсбурзі на конференції Ради Европи з питань порушення прав жінок. На сьогодні це найбільш розповсюджене порушення прав людини. Саме тому Рада Европи протягом двох років проводила інформаційну кампанію, метою якої було переконати людей, що насильство, якого зазнають вдома, теж є злочином, і винних потрібно притягти до відповідальності. Згадана конференція є заключним етапом кампанії, під час якої країни-члени Ради Европи разом з представниками неурядових організацій обмінялися думками щодо заходів запобігання насильству над жінками. „Було б добре, якби не жінки з дітьми, які постраждали від насилля, а чоловік мусив би в таких випадках залишати домівку. Такі заходи є цілком реальними", – говорить заступник генерального секретаря ради Европи Мод де Бор-Бакічіо. *(„Майдан")*

У Вашінґтоні відбувся вечір О. Мотиля

ВАШІНҐТОН. — В Посольстві України у США Культурний фонд Вашінґтонської групи проводить серію вечорів за участю українсько-американських художників, музикантів і літераторів. Цими днями учасником літературного вечора був письменник і політолог проф. Олександер Мотиль. *(„Голос Америки")*

Доповідь Державного департаменту США про торгівлю людьми

КИЇВ: – У середу, 4 червня, Державний секретар США Кондоліза Райс оголосила про оприлюднення „Доповіді про торгівлю людьми" 2008 року. На вимогу Конґресу США Державний департамент готує таку доповідь стосовно всіх країн світу. Метою доповідей є стимулювання до дій і створення партнерських зв'язків в усьому світі для боротьбі проти работоргівлі наших часів.

Доповідь зараховує Україну до контрольного списку другої групи, тому що, попри значні зусилля українського уряду, спрямовані на ліквідацію торгівлі людьми, Україна ще не повністю відповідає мінімальним стандартам протидії цьому злу.

Доповідь відзначає, що Україна робить скромний, але реальний поступ у вдосконаленні покарання засуджених за торгівлю людьми, судового переслідування причетних до неї, підготуванні суддів та виконанні заходів запобігання цьому злочинові. Наприклад, Міністерство внутрішніх справ повідомило, що кількість судових справ проти причетних до торгівлі людьми для трудової експлуатації збільшилася з трьох у 2006 році до 23 у 2007 році.

У доповіді зазначається, що, хоча є деякі зрушення на рівні місцевої влади у наданні допомоги жертвам цієї торгівлі, бракує зусиль з боку центральної влади, спрямованих на викорінювання причетності посадовців до торгівлі людьми і захист та допомогу жертвам торгівлі.

Посольство США в Україні зараз співпрацює з урядом України в напрямі боротьби з торгівлею людьми.

США допомагають Україні у її спробах наблизитися до загальноприйнятих стандартів і здійснюють низку програм, спрямованих на вдосконалення ефективности протидії торгівлі людьми. Зокрема, Аґентство США з міжнародного розвитку (USAID) надає підтримку неурядовим організаціям, які протидіють такій торгівлі, здійснюють психологічні та юридичні консультації, навчання із здобуття робочої кваліфікації, сприяють працевлаштуванню, а також здійснюють інформаційно-освітні кампанії для громадськості щодо проблем торгівлі людьми. Завдяки допомозі аґентства понад 2 тис. жертв торгівлі людьми змогли реінтеґруватися в українське суспільство.

Посольство США також допомагає Міністерству внутрішніх справ України покращити слідчі й інформаційні технологічні можливості міністерського департаменту з боротьби з торгівлею людьми. Посольство США також активно працює у складі нещодавно заснованої Міністерством закордонних справ України робочої групи з протидії візовому шахрайству і підробблюванні документів.

Посольство США в Україні

Протест проти порушення прав людини

У 2007 році „Свобода" повідомляла про чеченського біженця Льому Сусарова, якого українська влада намагається видати переслідувачам – Російській Федерації. Щойно до редакції надійшло нове повідомлення в цій справі.

КИЇВ. – Правозахисний центр „Соціальна дія" 9 червня провів акцію протесту проти протиправних дій Генеральної прокуратури України, на захист прав біженців та шукачів притулку.

Починаючи з липня 2007 року, Л. Сусаров перебуває під вартою в слідчому ізоляторі Києва, очікуючи екстрадиції до Російської Федерації.

Запит на його видання надійшов з Росії у лютому 2007 року, 20 липня Л. Сусарова заарештували, а 27 липня Генеральний прокурор України підписав наказ про його екстрадицію. На той час Л. Сусаров був визнаний біженцем за мандатом ООН і звернувся із проханням про надання йому притулку і захисту в Україні.

Через вкрай повільну роботу Державного комітету з питань національностей та релігії його прохання не розглядалося довгий час, аж 15 січня цього року цей комітет відмовив Л. Сусарову у наданні притулку в Україні.

17 жовтня 2007 року уряд Фінляндії визнав Л. Сусарова біженцем та оголосив про готовість надати йому притулок у цій країні, однак, українська влада робить усе можливе, щоб не дозволити Л. Сусарову проживати у безпечній країні.

Акція протесту була проведена напередодні засідання в Адміністративному окружному суді за оскарженням адвокатом Л. Сусарова рішення щодо його екстрадиції. Рішення у цій справі може стати важливим для всіх майбутніх біженців, які проситимуть про захист від переслідувань на території України.

Уряд України вже неодноразово порушував свої міжнародні зобов'язання, видаючи шукачів притулку до рук їх переслідувачів (11 узбеків у лютому 2006 року, 11 тамілів у березні 2008 року – це лише два приклади).

У разі примусового повернення до Росії Л. Сусарову можуть загрожувати зникнення, ув'язнення, тортури чи жорстоке поводження, існує загроза його життю. Екстрадиція його прямо заборонена міжнародними документами, ратифікованими Україною, зокрема Конвенцією ООН проти катувань та Европейською конвенцією про захист прав людини і основоположних свобод.

У травні Україна повторно була обрана до складу Ради з прав людини ООН, як країна, що дотримується своїх міжнародних зобов'язань та поважає права людини.

Електронні адреси центру: grassroots.kyiv@gmail.com та social.action.kyiv@gmail.com. Тел.: (380-44) 362-893, (380-97) 509-4062.

Центр „Соціальна дія"

КОМЕНТАР З ПРИВОДУ

Два боки однієї медалі

Петро Часто

Зі „Свободою", зокрема з нашими політичними оглядами, не конче всі мусять погоджуватися. Серед читачів, звісно ж, є й люди з радикальнішими поглядами, ніж наші, й вони воліли б чути від нас щось безсумнівне, якісь однозначні й остаточні оцінки на адресу української влади, зокрема Президента Віктора Ющенка.

„...Слідкую за словами і діями В. Ю. від самого початку – від жовтня-листопада 2004 року, на Майдані не пропустила ні одного його слова. І тут слідкую постійно... Мій гіркий, болючий висновок: Ю. В. таки заслуговує найжорстокішої критики і справа, і зліва... Ю. В. переступив у брехні і лицемірстві грань допустимого... Довіряю тільки Юлі...", – пише до редакції велика прихильниця „Свободи" й одна з її цікавих авторів, відгукуючись на наш коментар „Критика – так, але не критиканство" („Свобода" з 8 лютого, ч. 6)

Газета не виступає ні адвокатом Президента чи прем'єра, ні, тим більше, їхнім суддею. Наше завдання скромніше – самим спробувати і читачеві допомогти вирозумітися, бодай більш-менш, у тому, що відбувається в Україні. Тому ми й зацитували вислови і ·за", і "проти" В. Ющенка, але застерегли від ситуації, коли з брудною водою так звана безкомпромісна критика вихлюпує з балії й дитину. Ми й сьогодні на цьому стоїмо: Президент В. Ющенко, попри всю проблемність, в якій опинилася Українська держава під його проводом, послідовно обстоює підставову для нації річ — її духовну, культурну і мовну окремішність, її самобутність та історично зумовлену европейськість. Це воістину проукраїнський президент, й коли ми імпульсивно приєднуємося до хору критики на його адресу, то це означає, що ми є заодно з тими, хто критикує В. Ющенка і хто його люто ненавидить саме за його проукраїнський світогляд. Не забуваймо цього ні на хвилину: від кінця 1980-их років, від часів Народного Руху й повернення з тюрем українських дисидентів Москва веде невпинну інформаційну війну проти України, намагаючись скомпрометувати її державну незалежність, і передусім – в очах самих українців.

На жаль, В. Ющенко як людина надається не лише на об'єкт компрометації, але й на її засіб. Можливо, це тому, що його хиби випливають з його переваг. Так буває з публічними діячами: маючи за святе діло щось одне, вони самовіддано служать цьому одному і щиро дивуються, коли від них вимагати ще щось з другорядного чи третьорядного.

Ба – сьогодні в Україні нема другорядних проблем. Усі головні – економічні, екологічні, демографічні, моральні. Ми хочемо захищати і виправдовувати Президента, а статистика тим часом осуджує його: за два тільки місяці цього року — від 1 лютого до 1 квітня — населення України зменшилося ще на 100 тис. осіб. На цьому тлі непристойно вимагати від пересічного громадянина національної свідомости і патріотизму. Щоб бути патріотом, треба спочатку просто бути – мати облаштоване житло, добре оплачувану працю, нормальні умови для виховання і навчання дітей. Треба, щоб кожна людина відчувала свою потрібність Україні. Кожна-кожнісінька людина потрібна Україні не в меншій мірі, ніж потрібні їй Президент і прем'єр-міністер. А може, пересічний українець сьогодні ще більше потрібний Україні – якщо заплющимо очі й уявимо таку картинку: українська родина за родиною, з валізами і дітьми йдуть та йдуть в напрямі кордону, ідуть мимо свого Президента і прем'єра, а ті так зайняті взаємною гризнею, що й облич не повертають до цього печального еміґраційного відпливу.

На мою думку, марна це справа – шукати, хто більше завинив і хто більше має рації, Президент В. Ющенко чи прем'єр-міністер Юлія Тимошенко. Вже це одне, що вони від часів Майдану зчепилися в такому тісному „клінчі", свідчить, що жоден з них не є самодостатній і, хто б там про них що не говорив чи що б вони самі про себе не казали, – тільки в парі вони становлять ту силу, і політичну, і людську, яка змогла б щось добре здійснити для країни. Тобто якщо б була можлива така метафізична селектика, котра дозволила б поєднати в одній особі політичні і, що ще важливіше, людські якості В. Ющенка і Ю. Тимошенко, українське суспільство дістало б діяча, перед яким відступилися б найгостріші проблеми.

В. Ющенка, в сенсі економічного мислення, небезпідставно вважають правим, тобто прихильником вільного, позбавленого втручання з боку держави ринку. Відповідно, його політичне мислення — ліберальне. Післякучмівська демократія в Україні, з необмеженою свободою слова, з усіма правами для усіх меншин, з вільноринковою льояльністю до олігархії – це все В. Ющенко. Проте народ до такої демократії не має ніякого сантименту, вона бо обернена до нього найгіршим своїм боком — вседозволеністю, безладом, дикою корупцією, визискуванням слабших сильнішими. І йдеться не лише про економіку. Чи може тішитися свідомий українець з безмежної свободи для національних меншин в Україні, коли ця нібито реальна демократія не несе з собою відродження для самого українства, для титульної нації?

Ю. Тимошенко ще під час першого її прем'єрства, а також тепер, закидали і закидають лівизну в методах економічного управління, з погляду якої втручання держави в економічні процеси – втручання від імені суспільства і в його ім'я – є доцільним і виправданим. Не випадково її партія „Батьківщина" основою своєї програми зробила теорію солідаризму, в якій можна знайти певну лівизну, в кожнім разі ця теорія постала саме як відповідь на глухий кут, в який провадить спертий на вільний ринок капіталізм, що без втручання з боку делеґованої суспільством держави стає самоцільним, породжуючи монополізм і збільшуючи прірву між багатими і бідними вер-

(Закінчення на стор. 15)

Про Чорнобиль – не тільки у квітні

29 травня Служба безпеки України (СБУ) виявила і припинила протиправну діяльність злочинного угруповання, яке займалося незаконним вивезенням з зони відчуження Чорнобильської атомної електростанції радіоактивно забрудненого металевого брухту, автомобільних запасних частин, деревини для продажу на „чорному ринку" Києва й усієї України. Виявлена спроба вивезти з зони відчуження гелікоптер Мі-8 для використання його як кав'ярні в одному з міст України. З'ясовано, що зловмисники налагодили браконьєрський вилов риби і продаж її населенню. До злочинного угруповання входили особи, на яких державою покладено дотримання вимог радіяційної безпеки, а також водії, дезактиватори, охоронці зони контролі.

2 травня у „Свободі" вже була публікація про вивезення з Чорнобильської зони радіоактивних продуктів і матеріялів. Вістка з СБУ засвідчила, що проблема не втратила актуальности, ставлення до наслідків чорнобильської трагедії занадто легковажне. Зумовлене воно, знову ж таки, браком інформації про стан екологічної ситуації в Україні. Радіяція нікуди не зникла й надалі згубно впливає на людей. Особливо шкідлива вона для дітей. При постійному впливі малі дози радіяції завдають шкоди в десятки разів більше, ніж разове гостре опромінення. В українців дедалі більше зменшується кровотворна функція кісткового мозку, зростає патологія серцево-судинних хвороб, смертність від яких посідає перше місце. Прискорюються процеси старіння.

Пам'ять про Чорнобиль, на жаль, стає дедалі коротшою у представників влади. Надходять пропозиції про переведення у нижчу категорію сотень населених пунктів, які наразі належать до зони посиленої радіологічної контролі. Держава не дбає про „самоселів", які розкидані у восьми напівобжитих селах (до аварії тут було три міста і 91 село). Усе піклування – ще подається електроенерґія, раз на місяць листоноша привозить пенсію, раз на два місяці приїздить лікар.

Зате порушники забороненої зони бувають тут щодня. З Чорнобильського і ще забрудненішого Поліського районів вони вивозять деревину. Чорнобильський ліс просяк радіацією, але його й далі вирубують у величезних кількостях. Порушники закону стинають ліс не гектарами, а невеличкими шматками, тому що за разовий поруб лісу розміром гектар площі їм загрожує в'язниця, а так їхню провину довести набагато складніше.

З зони вивозять навіть те, що не має жодної цінности. А навіщо? Виявляється, як пам'ятки. Якось на пункті дозиметричної контролі в Дитятках у одного чоловіка виявили годинника з гелікоптера, на якому забруднення радіонуклідами перевищувало норму у 120 разів. Цей „трофей" спеціяльним автом, у супроводі міліції, знову вивезли на могильник.

Головна небезпека, пов'язана з реактором, полягає в незнанні того, що там відбувається. Завжди існує небезпека пожежі, бо всередині енерґоблоку міститься майже 3 тис. тонн займистих матеріялів – дерево, пластик, графіт, кабель... Турбує й вода. Її на об'єкті зібралося 1. тис. кубометрів. Вона дуже радіоактивна. Тріщини в саркофазі, побудованому над четвертим енерґоблоком, з роками стають дедалі більшими, його підтоплюють ґрунтові води, вимиваючи на поверхню радіоактивний „бруд".

Суспільство, як правило, пригадує про Чорнобиль щороку у квітні, коли настає річниця трагедії. Матеріяли СБУ та інших контролюючих органів підказують, що Чорнобиль повинен бути повсядякенною турботою і держави, і громадянства.

ЧЕРВЕНЬ В НАШІЙ ІСТОРІЇ...

11 червня – битва під Полтавою

Відомо, що в історії України було дві Полтавські битви. І кожна з них має глибоко символічне значення. Але перша з них, річниця якої виповнилася 11 червня, залишається маловідомою, хоча за своїм значенням для долі українського народу вона не поступається другій Полтавській битві, а може, й перевищує її.

Перша Полтавська битва відбулася 11 червня 1658 року на тому самому полі між Рибцями й Жуками, що й друга битва. Ворогами у цій битві були війська гетьмана України Івана Виговського та війська повсталих проти його влади заколотників, очолювані колишнім полтавським полковником Мартином Пушкарем.

Урядові війська нараховували 16 тис. добірних вояків, і до їх складу входили союзні війська кримського хана Мухамеда Гірея-Джучида (6 тис. кінноти). Війська заколотників, хоча й нараховували близько 30 тис. вояків, але в них переважали погано озброєні загони.

6 серпня 1657 року помер Гетьман України Богдан Хмельницький. 5 вересня на засіданні Ради Війська Запорозького в Чигирині новим Гетьманом України було обрано І. Виговського. Серед невдоволених цим рішенням був полтавський полковник М. Пушкар – один з найстаріших й найвизначніших полководців української держави і визначний її урядовець, соратник Б. Хмельницького.

В Полтавському полку росло невдоволення діями уряду. Заколотники, серед яких верховодив кошовий отаман Запорозької Січі Яків Барабаш, розуміли, що подолати Гетьмана І. Виговського вони не зможуть, тому звернулися по допомогу до московського уряду.

Московський цар почав подвійну гру. Не виступаючи відверто на боці заколотників, він не відмовлявся від переговорів з ними, надавав їм моральну підтримку і почав зосереджувати на кордоні своє військо.

Залагодити протистояння мирними засобами не вдалося, і наприкінці травня 1658 року урядові війська, очолювані І. Виговським, стали під Полтавою. М. Пушкар та Я. Барабаш спробували зупинити наступ урядових військ на межі ріки Полузір'я.

Бій стався 27 травня. Заколотники відступили до Полтави, випалили передмістя й підготувалися до облоги. Урядові війська спорудили військовий табір. 10 червня І. Виговський послав до Полтави на переговори військового суддю Федора Лободу та брацлавського полковника Михайла Зеленського. Але М. Пушкар напоїв послів, а сам у ніч на 11 червня вийшов з Полтави і непомітно підійшов до табору урядових військ.

Кропивнянський полковник Филон Джеджалий, який зі своїм полком діяв у складі урядових військ, мав розімкнути перед військом М. Пушкаря ту ділянку табору, яка охоронялася його полком, впустити його всередину табору й допомогти схопити І. Виговського. Ф. Джеджалий так і вчинив. Пушкарівці ввірвалися до ворожого табору. Але гетьман тієї ночі не спав. Почувши крик, він скочив на коня й кинувся за підмогою. Не заставши в наметі Гетьмана, М. Пушкар запідозрив Ф. Джеджалого у зраді й зарубав його шаблею.

Урядові війська кинулись до оборони. Невдовзі повернувся з підмогою І. Виговський. Перелам стався після загибелі М. Пушкаря, якому в битві було відрубано голову. Заколотники не витримали й побігли. 11 червня урядові війська без бою ввійшли до Полтави. Новим полтавським полковником було настановлено Івана Богуна.

У цій битві виявилася головна суперечність українського суспільства – між потягом українців до народовладдя, з одного боку, і прагненням верхівки забезпечити собі виключне становище в суспільстві, без урахування прагнень та бажань народу.

Сергій Коваленко,
член „Просвіти"
Київ

СВОБОДА

Пам'ятаймо про Україну!

Видає Український Народний Союз — SVOBODA — Published by the Ukrainian National Association

Головний редактор – Рома Гадзевич
Редактори: Христина Ференцевич, Левко Хмельковський, Петро Часто.

FOUNDED IN 1893
Svoboda (ISSN 0274-6964) is published weekly on Fridays
by the Ukrainian National Association, Inc.
at 2200 Route 10, P. O. Box 280, Parsippany, NJ 07054
Svoboda: (973) 292-9800; Fax: (973) 644-9510
E-mail: svoboda@svoboda-news.com Website: www.svoboda-news.com
Postmaster, send address changes to: Svoboda, P. O. Box 280,
2200 Route 10, Parsippany, NJ 07054.

Передплата на рік $55.00, на півроку – $35.00. Для членів УНСоюзу $45.00 річно, на півроку – $30.00. За кожну зміну адреси – $1.00.
Чеки і грошові перекази виставляти на „Svoboda".
Periodicals postage paid at Parsippany, NJ 07054 and additional mailing offices.

Адміністрація „СВОБОДИ"

Адміністратор	– Володимир Гончарик	(973) 292-9800 дод. 3041 e-mail: ukradmin@att.net
Керівник відділу оголошень	– Марійка Осціславська	(973) 292-9800 дод. 3040 e-mail: adsukrpubl@att.net
Передплата	– Марійка Пенджола	(973) 292-9800 дод. 3042 e-mail: ukrsubscr@att.net

З РЕДАКЦІЙНОЇ ПОШТИ

У Миргороді знають про ЗУАДК

У Миргородській діаспорній бібліотеці ім. Галини Король я натрапив на публікацію „Свободи" від 24 червня 1954 року з нагоди 10-ліття від дня створення Злученого Українського Американського Допомогового Комітету (ЗУАДК). Отже, у червні наступного року ЗУАДК відзначить 65-ліття. І якщо закордонне українство достеменно знає історію і здобутки цієї поважної благодійної сили, то цього не можна сказати про Україну. А тим часом допомогу ЗУАДК дістали чернівецькі інваліди, львівські сліпі, колишні українські політкаторжани і остарбайтери.

З відставним полковником американської армії Іваном Карком я познайомився у Миргороді, куди він, як представник програми ЗУАДК „Стипендії для студентів-сиріт в Україні", привіз кошти для вручення студентам-сиротам керамічного технікуму. На той час він особисто вже вручив благодійні кошти майже 7 тис. студентів-сиріт в Україні. І. Карк ще у 1993 році, на виконання вищеназваної програми, заснував Комітет допомоги українським сиротам, який на виконання програми „Окуляри для сиріт України" закупив і роздав понад 20 тис. пар окулярів у 13 областях України.

Якось, їдучи потягом „Луганськ–Львів", я з сумом вслухався, як сусідка розповідала про трагічні події на вугільних шахтах Луганщини. У Слов'яносербській шахті було тяжко скалічено її чоловіка Миколу. Говорила, що держава неохоче виплачувала допомогу хворому чоловікові, а Григорій Малиновський з Америки прислав грошову допомогу скаліченим шахтарям.

Я з'ясував, що Г. Малиновський з Дітройту належить до Золотої когорти лицарів добра і співчуття. Здається, не було жодної трагічної ситуації в українських громадах України, Казахстану, Польщі, Юґославії, Румунії, Данії, Бразилії, на які б він не відгукнувся щедрими пожертвами. Його підтримка української медицини, студентства, облаштування бібліотек, сиротинців, просвітянських закладів – то неоціненний вклад в підвалини майбутньої багатої і незалежної України. Леґендою для просвітянських закладів України стали понад 100 різографів, подарованих ним для вищих та просвітянських закладів України.

У нашій діаспорній бібліотеці є текст історико-філософської рефлексії чільної представниці Українського Золотого Хреста і екзекутиви ЗУАДК д-ра Наталії Пазуняк „Погляд у майбутнє". Основними її домінантами є відданість національним інтересам рідного народу, заклик до наполегливої праці для відродження України.

Втілюючи благодійну-виховну програму ЗУАДК для дітей-сиріт, миргородська літературно-видавнича студія „Ганнуся" провадить пошукову роботу силами дитячого науково-дослідницького товариства з відтворення невідомих чи фальсифікованих комуністами сторінок історії рідного краю. Результати цієї пошукової діяльності знаходять свій вислід у друкованих працях. Лише за останні два роки юні науковці написали шість краєзнавчо-дослідницьких розвідок. Найкраща з них – „Новітні запорожці у боротьбі за звільнення Полтавщини від більшовиків (1918)" – отримала високу оцінку міжнародного благодійного Фонду „Смолоскип". Її автор – 16-літній Артем Стужу став стипендіятом цього Фонду.

Анатолій Сазанський,
Миргород, Полтавська обл.

Дзвони на сполох

У „Свободі" від 23 травня появилися два особливо гарні та мудрі матеріяли: редакційна стаття „Хмари над Севастополем" і „Чесний Емський указ", підписана П.Ч. Редакційна стаття дуже вдала й актуальна, бо хмари над Севастополем – це водночас імперські хмари над Україною. Про це дуже переконливо пише Ігор Радзієвський в тому ж числі газети в статті „Чи проіснує Україна до 2017 року?" Добре, що передрукували цю статтю з „Української правди".

Редактори як дзвони, що б'ють на сполох перед небезпекою. Тож бийте переконливо та голосно, щоб навіть Президент Віктор Ющенко почув і робив необхідне для захисту самостійности Української держави.

У тому ж числі появився лист Анатоля Проскурні „Збережімо православну церкву." Я прочитав його і вжахнувся, бо стало неприємно за поведінку Консисторії Української Православної Церкви в США. Ці люди не будували церкви св. Трійці в Ірвінґтоні, не доклали до неї ні цента, ні праці, а тепер кажуть: „Ми хочемо продати вашу (ніби свою) церкву", бо хочуть заробити на ній 1.5 млн. дол. Цю церкву таки треба врятувати.

Микола Дупляк,
Камілус, Ню-Йорк

Росіяни повинні журитися Росією

В останні місяці Москва зажурилася, що їй доведеться платити добрі гроші за український хліб. Усі – від найменшого урядовця до Президента – почали заявляти, що Україна не є державою европейського стилю, не має майбутнього. Росія лякає світ і Україну своїми ракетами і обіцяє Европі та цілому світові тисячу років спокою, якщо Україна не буде в НАТО.

Але Україна є демократичною державою, у якій кожна людина має право голосу щодо майбутнього своєї держави. І цього росіяни не можуть зрозуміти, бо в Росії все вирішує одна особа, а інші лише чекають, що цар чи президент Росії скаже. І добре усе, що він сказав.

Росія з осідком у Москві повинна журитися своїми проблемами. Бо насправді Росія є не унітарною державою, а федерацією. Кожна федерація має початок і кінець. Англійська і французька федерації вже розпалися. А тепер приходить час для російської федерації. За кілька років на місці Росії постане десять нових держав, а Росії залишиться лише Москва і клаптик землі в Европі.

Юрій Кравчук,
Вільмінґтон, Делавер

Збираю свідчення про страту селян в українському селі Берізці

Мої батьки були насильно виселені з села Березка біля Бірчі, Польща. На початку квітня 1945 року в цьому селі від рук польських бандитських угрупувань було вбито розривними кулями понад 200 мирних мешканців – дітей, жінок, чоловіків.

Я збираю інформацію про цю страшну трагедію. Хочу спогади систематизувати і написати про це книжку. Буду дуже вдячний читачам „Свободи" за допомогу у цій справі.

Моя адреса: вул. Трильовського, 29/71, Львів, 79049 Ukraine. Тел.: (380) 677-79-0876.

Юрій Руснак,
Львів

Шукаємо архівних матеріялів про капелю бандуристів

Знімальна група документального фільму „Живі струни: історія Української капелі бандуристів" шукає авдіовізуальні та архівні матеріяли, що стосуються діяльности капелі від часів її виникнення у 1915 році до виїзду колективу в Америку у 1949 році. Цей період також охоплюватиме перебування музикантів в Україні і Німеччині.

Будь-які фотографії, газетні вирізки, авдіо- чи кінозаписи стануть важливим внеском у змалювання важких випробувань, яких зазнали у своїх мандрах бандуристи у ці буремні десятиліття.

Авторський колектив фільму буде щиро вдячний також за надання будь-яких матеріялів стосовно гастролей та інших аспектів діяльности капелі в Америці у 1949-1990 роках. Фотографії можна висилати в оригіналі. Вони будуть скопійовані та повернені власникам.

Відеозаписи або кіноплівки також можуть бути надіслані поштою, після чого їх відформатують та відішлють назад.

За подальшою інформацією просимо звертатися до Ореста Сушка. Матеріяли можна надсилати на адресу: Orest Sushko, 2901 4th St., Apt. 214, Santa Monica, CA 90405. Електронна пошта: osinla@verizon.net. Тел.: (310) 795-0747.

Орест Сушко,
Санта Моніка, Каліфорнія

Манна з неба – що це таке?

У Старому Заповіті написано, що ізраїльтяни, яких Мойсей випроваджував з Єгипту в пустелі, не мали що їсти і почали нарікати. Бог сказав до них: „Завтра матимете подостатком хліба".

Наступного ранку земля покрилась дрібними зернятками. Ізраїльтяни почали питати: „Що це таке?". Мойсей сказав їм: „Це є хліб, що його дав вам Господь". Вони назвали це „манна". Вона була на смак легко солодкавою. Ізраїльтяни їли манну 40 літ, поки не прийшли до обіцяної землі.

Видана в Ню-Йорку в 1962 році „Нова ізраїльська енциклопедія" подає свою версію про манну. Вона посилається на експедицію єврейського університету з 1927 року, що встановила наявність дерева під назвою „тамариск", яке виділяє рідину, подібну до смаку манни, описаної в Біблії. Енциклопедія також подає, що назва манна походить від питання „Ман гу" („що це є" – єврейською мовою). Так питали ізраїльтяни, побачивши її перший раз.

Докладніше про манну написав у 1483 році священик Брайтенбах, декан Майну, Німеччина, після відвідання Синайського півострова. Він писав, що ізраїльтяни вийшовши з Єгипту, в пустелі вперше побачили манну, яка виглядала, пише він, як сивий сніг, мороз, що покриває землю після холодної ночі.

Мойсей знав, що манна була дуже поживна. З далекої давнини її збирали кочівники для харчування і на продаж мандрівникам, які проходили через Синайський півострів. Декан встановив, що манна – це є сік, який витікає з тамариску крізь отвори, зроблені комахами, щоб ним поживитися. Вночі сік падає на землю, тверде і виглядає як мороз.

У 1823 році німецький біолог Еренбурґ пояснив, що дерево тамариск виділяє білі кришталі, коли його кора проколена певного роду комахами, що живуть на Синайському півострові. Ці кришталі – манна – була і є головною поживою бедуїнів.

„Католицька енциклопедія" подає біблійну версію про манну. У ній говориться, що науковці ототожнюють біблійну манну із соком тамариска.

В кінці енциклопедія погоджується з думкою науковців, що манна могла бути подібною до природної речовини дерева тамариск, але треба припустити, що велика кількість манни, як написано у Біблії, як також назви „хліб з неба", „хліб ангелів", що їх згадано і псальмах (77:24-25), ясно передають чудотворну Божу дію.

Василь Сосяк,
Форест Гілс, Ню-Йорк

Пам'ятаймо про Голодомор 1932-1933 років в Україні

„Незгасима свічка" побувала в осередку Української Православної Церкви

Процесія з „Незгасимою свічкою" в Савт Банд-Бруку, Ню-Джерзі.

САВТ БАВНД-БРУК, Ню-Джерзі. – 26 травня православні українці, дипломати України, місцеві діячі та інші гості зібралися біля пам'ятника рівноапостольній княгині Ользі, що поставлений перед церквою-пам'ятником св. Андрія, щоб розпочати жалібну програму, присвячену пам'яті 10 млн. жертв Голодомору.

Відкрив програму Єпископ Даниїл словом, що включало вірш Світлани Кузьменко „Пам'ятаймо" – могутній твір, в якому описані обставини Голодомору.

Наступним промовцем був Архиєпископ Антоній, який розповів про жінку на ім'я Тетяна, яка поскаржилась йому, що не досить зробила для того, щоб її діти і внуки зрозуміли що таке Голодомор, свідком якого вона була у 12 років. Одного разу її діти після перегляду фільму „Мовчання ягнят", в якому є тема канібалізму, повернувшись з кіна, говорили в присутності Тетяни про бачені ними страхіття і заливалися при цьому сміхом. Це глибоко вразило Тетяну, бо їй стало ясно, що вони не зрозуміли трагедії Голодомору. Вона не розповідала їм про найжахливіші деталі, її мучило відчуття, що вона скривдила своїх батьків, дідів і бабусь, братів і сестер, які всі загинули голодною смертю.

Архиєпископ сказав, що ми не сміємо забути про Великий Голод. Якщо ми забудемо, то щось подібне може знову статися в світі. Владика нагадав присутнім, що церква-пам'ятник, перед яким тривало зібрання, була першим пам'ятником у світі, збудованим в пам'ять жертв Голодомору та інших репресій в СРСР. Будову цієї церкви-пам'ятника розпочато 1955 року під керівництвом тоді ще Архиєпископа Мстислава, а посвячено в 1965 році. Вже протягом 53 років в ній підносяться молитви за спокій душ жертв Голодомору.

Після цього всі зібрані перейшли на заокруглену частину Дороги Патріярха Мстислава, що веде до церкви-пам'ятника, і зупинились чолом до неї. Семінаристи Свято-Софіївської семінарії Василь Пасакас, Михайло Гравецький, Андрій Матлак і Василь Довган з смолоскипом зупинилися перед Послом України до США Олегом Шамшуром та Генеральним консулом України в Ню-Йорку Миколою Кириченком, які прийняли смолоскип і, звертаючись до тих, що пережили Голодомор, спитали: „Чи пам'ятатимете?" Останні, прийнявши смолоскип, відповіли: „Ми пам'ятали і ніколи не забудемо!"

Тоді вони, зі смолоскипом в руках, підійшли до церкви-пам'ятника, де чекали їхні діти, і теж запитали: „Чи пам'ятатимете?" Діти, узявши смолоскип, відповіли: „Ми, діти й нащадки тих, що пережили штучно створений голод 1932-1933 років, не забули, і ніколи не забудемо тих батьків, матерів, братів і сестер, що загинули в найстрашнішому геноциді, відомому в історії людства". Таку ж і обіцянку дали внуки тих, що пережили Голодомор.

Онуки оббігли зі смолоскипом довкола церкви і піднесли його до Архиєпископа Антонія та Єпископа Даниїла. Приймаючи смолоскип від дітей, владики молились за те, щоб Господь ними завжди керував і уможливив їм дотримати їхню обіцянку.

Владики внесли смолоскип у церкву. Почалася Панахида, очолена ієрархами і 14-ма присутніми священиками. Співали хористи під орудою Михайла Андреця та Наталки Гончаренко-Андрець.

Після Панахиди промовляв Посол д-р О. Шамшур у пам'ять жертв Голодомору, осуджуючи режим, що його створив. Посол підтримує зусилля української громади в США, щоб отримати відповідне місце і побудувати величний пам'ятник жертвам Голодомору у Вашінґтоні.

Семінаристи Свято-Софіївської семінарії з смолоскипом.

На закінчення церемонії семінаристи частували присутніх в семінарії, де була нагода поділитися спогадами про пережитий Голодомор.

Консисторія УПЦ в США

„Незгасима свічка"...

(Закінчення зі стор. 1)

який сказав, що Парлямент голосуватиме за прийняття закону, поданого депутатом Джеймсом Безаном щодо визнання Голодомору геноцидом. Наступного дня голосування відбулося і Канада визнала Голодомор геноцидом українського народу.

У своєму виступі Президент України В. Ющенко сказав: „Я хочу висловити вдячність вам, канадським українцям, за те, що упродовж десятиліть ви свято берегли пам'ять про невинно загиблих, робили все можливе, щоб світ довідався про геноцид проти нашої нації". Президент закликав присутніх вшанувати пам'ять жертв хвилиною мовчання.

Після цього відбулося передання „Незгасимої свічки" від представника покоління тих, хто пережив Голодомор 1932-1933 років, Степана Горлача, в руки сучасної української молоді, представником якої була пластунка Люда Мончак. Перед прийняттям свічки вона виголосила коротку промову українською, англійською та французькою мовами.

Л. Мончак запалила свічки дівчат з танцювальної групи „Світанок" (хореограф Петро Неборський, музичний супровід Віталій Смішний), які, в українських строях, під звуки пісні „Свіча" у виконанні Оксани Білозір (слова Богдана Стельмаха, музика Мирослава Скорика) понесли вогонь до символічного пам'ятника жертвам Голодомору на площі перед Парляментом і засвітили чотири великі свічі в кутах його. Цей пам'ятник, на взірець київського, був спроєктований і збудований членами комітету Татяною Марченко і Володимиром Катрушенком. Довкола нього пройшли танцівниці, виконуючи скорботні кроки і при кінці пісні завмерли у молитовних позах у чотирьох кутах пам'ятника.

Віктор і Катерина Ющенки засвічують свічки від смолоскипа.

Під звуки „Реквієму" Євгена Станковича Л. Мончак із „Незгасимою свічкою" обернулася до Парляменту, звідки зійшов Президент з дружиною, які засвітили свої свічки та поставили їх перед пам'ятником. Це саме зробили міністер Дж. Кені, Посол України в Канаді Ігор Осташ, президент Конґресу українців Канади Павло Грод, голова КУК в Отаві Борис Сірський та інші достойники, що взяли участь у церемоніялі.

Серед них були Архиєпископ Юрій, сенатор Рейнел Андрейчук, голові Світової федерації українських жіночих організацій Марійка Шкамбара, віце-президент Світового Конґресу Українців Євген Чолій, генеральний секретар СКУ Віктор Педенко, голова Всеканадського комітету з відзначення 75-річчя Голодомору Ірина Мицак. За ними ставили свічки присутні, під звуки „Реквієму" та хорового співу „Вічная пам'ять".

Президент В. Ющенко обійшов присутніх, чим викликав велике захоплення і дітей і дорослих.

З парляментаристів взяли участь у події Борис Вжесневський, Пеґі Наш, Джуді Василиця-Ліс, Джой Сміт, Пітер Ґолдрінґ, Кен Бошкоф, Блер Вилсон, Ед Комарницький, Бернард Біґра та інші.

З духовенства були о. Кирило Микитюк, о. Максим Лисак, о. Роман Рицар, о. Зенон Гентош, о. Ігор Охримчук. Були також представники дипломатичного корпусу та етнічних груп – білорусів, словаків, чехів, та інших. Було багато гостей з Торонто, Ошави та Монреалю.

В організаційному комітеті під головуванням Юлі Войчишин працювали Надя Дубик-Гавришкевич, Оксана П'ясецька, Михайло Риндзак, Адріяна Буйняк-Вилсон, Ірена Бел, Ірина Кодак-Новаківська і Микола Біланюк, від Посольства України – Олена Захарова.

ЖИТТЯ ГРОМАДИ

Президент України зустрівся з провідниками СКУ, КУК

ТОРОНТО. – 28 травня відбулася зустріч провідників української діяспори з Президентом України Віктором Ющенком, який перебував у Канаді з офіційною візитою.

Від Світового Конґресу Українців (СКУ) у зустрічі взяли участь Євген Чолій – перший заступник президента, Марія Шкамбара – другий заступник президента та Віктор Педенко – генеральний секретар.

Є. Чолій привітав Президента від імені української діяспори, після чого зачитав лист-меморандум, у якому викладено питання відзначення Голодомору-геноциду 1932-1933 років в Україні; дотримання законодавства про українську мову як державну; надання звання Героя України Євгенові Коновальцеві; відсічі аґресивним виявам колишнього президента Росії Володимира Путіна і міністра закордонних справ Сергія Лаврова; захисту української національної меншини в деяких країнах діяспори.

Президент України запевнив, що пам'ятник жертвам Голодомору буде споруджено у листопаді, до завершального вшанування жертв Голодомору-геноциду 1932-1933 років в Україні.

У зустрічі також взяли участь Катерина Ющенко, Павло Ґрод – президент Конґресу Українців Канади (КУК); Александра Хичій і Дарія Луців – заступники президента КУК; Маркіян Швець – голова відділу КУК у Торонто та Богдан Онищук – президент Канадсько-української фундації.

Після цього представники організацій взяли участь у зустрічі Президента України з українською громадою.

Світовий Конґрес Українців

Учасники зустрічі провідників української діяспори з Президентом України Віктором Ющенком.

Відкриття сезону на Оселі ОДВУ ім. О. Ольжича

ЛІГАЙТОН, Пенсильванія. – Як і кожного року, на День пам'яті, відбулося відкриття нового сезону на оселі Організації державного відродження України (ОДВУ) ім. Олега Ольжича, яке відзначено фестином (пікніком) 25 травня.

У просторій залі адміністративного будинку зібралося значне число жителів оселі і довкілля. Вони мали нагоду пригадати старі часи і пожартувати.

Харчів та напоїв було доволі, а музика піднімала настрій кожного учасника.

Погода була, як на замовлення. Люди захоплювалися чарами природи. Ще можна було помітити весняні суцвіття, що були вже ознакою перетворення в чарівну зелень літньої пори.

В минулому році оселя відзначала своє 50-ліття, яке не тільки сприяло державному відродженню України, але й вихованню української молоді у патріотичному дусі.

Управа оселі запрошує всіх приїхати, насолодитися чаром природи або купити собі площу і тут оселитися.

Богдан Пастушак

Випускний вечір шкіл українознавства метрополії Ню-Йорку

ВИПАНІ, Ню-Джерзі. – В Українському американському культурному центрі Ню-Джерзі 7 червня відбувся випускний вечір шкіл українознавства в Ню-Йорку і Йонкерсі, Ню-Йорк, Савт Бавнд-Бруку, Пасейку і Моріс Кавнті, Ню-Джерзі. На фото: випускники шкіл з учителями і спонзорами шкільництва. Докладна розповідь про цей вечір буде вміщена в одному з наступних чисел тижневика.

Фото: Л. Хмельковський

Українці вибороли перше місце у танцях

Українські танцюристи біля пам'ятника Тарасові Шевченкові у Вашінґтоні.

БАЛТИМОР, Мериленд. – 4-6 квітня відбувся Національний чемпіонат Америки з бальних (спортивних) танців (U.S. National Dance Sport Championship).

Пари з усіх куточків країни змагалися за звання чемпіонів США 2008 року. Змагання проводились за віковими групами і включали латиноамериканську програму і традиційні танці.

Українська команда, тренером якої є Наталія Лемішка, була представлена трьома парами: Ярема Гривнак–Марія Мигалко (Ню-Джерзі), Михайло Коваль–Оля Лиса (Ню-Йорк), Юрій Марковецький–Олеся Грицик (Ню-Йорк).

Виступи всіх українських танцюристів були цікавими і переконливо відпрацьованими. Саме на змаганнях спортсмени та тренери мають можливість побачити свої слабкі та сильні сторони, а перемоги в боротьбі дають їм наснагу для подальшої праці.

Я. Гривнак–М. Мигалко вибороли перше місце в латиноамериканській програмі.

М. Мигалко – учениця четвертого кляси Української католицької школи св. Миколая в Пасейку. Сумлінна, працьовита, безмежно закохана в українську пісню. Має неабиякий авторитет серед однокласників, грає на фортепіяні та бандурі.

Я. Гривнак – учень шостої кляси середньої школи в Північному Арлінґтоні. Виважений, скромний, захоплений історією рідного краю. Мріє про далекі подорожі та наукові відкриття. Грає на скрипці, любить малювати. В майбутньому плянує стати архітектором.

Обоє – активні пластуни, успішно навчаються у Школі українознавства в Пасейку.

У Вашінґтоні вони поклали квіти до пам'ятника Тарасові Шевченкові, вклонилися Великому Кобзареві та впевнено сказали: „Ми знаємо, чиїх батьків ми діти!"

О. Кисіль

Танець переможців Яреми Гривнака і Марії Мигалко з Ню-Джерзі.

Українська команда на змаганнях з танців у Балтиморі.

Проф. Ярослав Лешко очолив управу Українського музею в Ню-Йорку

НЮ-ЙОРК. – У неділю, 1 червня, відбулись річні загальні збори членів Українського музею, який є одним з яскравих свідчень загальнокультурного життя нашої громади в США. Це чудова візитна карточка українського мистецтва і нашої національної духовности на Північно-американському континенті.

Спромігшись збудувати цю важливу установу, тепер громада повинна бути спроможною розвивати Український музей, збагачувати форми його праці. Саме в такому дусі звучали усі виступи на цих зборах, які відкрила довголітня голова управи музею Ольга Гнатейко. Вона теплими словами привітала учасників зборів і запропонувала програму нарад, яку було прийнято, з незначними доповненнями.

Для ведення нарадами було обрано президію у складі: Орест Кизик – голова, Дарія Дроздовська – секретар, а також Верифікаційну комісію: Орест Ґлют – голова , Оксана Лопатинська й Ірина Стецьків – члени, чиїм завданням було перевірити протокол з попередніх загальних зборів і ствердити правосильність теперішніх зборів.

Голова управи О. Гнатейко склала загальний звіт з діяльности установи. Вказала на методи праці управи і екзекутиви. Відзначила успіхи і труднощі, оскільки одним з головних завдань музею є влаштування виставок, а вони вимагають великих зусиль і фінансових засобів. Управа знаходила для кожної виставки щедрих спонзорів.

Новообраний голова управи музею проф. Ярослав Лешко.

Останнім часом були влаштовані історичного значення виставки „Карти України XVII ст." і „Голодомор – геноцид", які під сучасну пору експонуються.

Директор музею Марійка Шуст подала докладний звіт з проведених виставок та інших культурних імпрез. Ця праця вимагає великої уваги і цілеспрямованости.

Після несподіваної смерти скарбника музею Ярослава Моцюка його функції перебрала Рома Шуган. Вона подала звіт за один рік, від січня по грудень 2007 року. Контролю фінансів музею здійснила професійна фірма „Дротман і Савків".

Голова Контрольної комісії Василь Сосяк у своєму звіті ствердив, що касові книги ведені згідно з прийнятими правилами і віддзеркалюють фінансовий стан Українського музею. Після заслухання звітів відбулась дискусія. В основному майже на всі запитання дала вичерпні і ділові відповіді уступаюча голова О. Гнатейко.

О. Ґлют склав звіт від Верифікаційної комісії. Збори прийняли цей звіт і схвалили працю уступаючої управи і діючої дирекції музею.

Зоряна Гафткович від імені новообраної голови Союзу Українок Америки Маріянни Заяць, яка не могла бути присутня на зборах, склала привіт і висловила подяку уступаючій голові О. Гнатейко за віддану працю та вручила китицю квітів. М. Шуст від імені дирекції музею подякувала за довгі 10 років співпраці і також вручила китицю квітів.

Номінаційна комісія працювала у складі: Микола Галів – голова, Марко Бах, Наталія Дума, Зірка Смородська, Дарія Темницька, Лідія Ґлют і Наталія Соневицька – члени. У своєму звіті М. Галів підкреслив, що кожного року обирається голову Українського музею, а також усіх членів Контрольної комісії. Членів управи обирається на три роки. Номінаційна комісія зверталась до всіх осіб, яким вигасав реченець, з запитанням, чи вони бажають залишитись на чергову каденцію. О. Гнатейко сказала, що вона не кандидуватиме на пост голови. Тоді Номінаційна комісія запропонувала на цей пост проф. Ярослава Лешка, що був куратором інавґураційної виставки творів видатного українського скульптора Олександра Архипенка. Проф. Я. Лешко прийняв цю пропозицію.

Цього року трирічний реченець вигасав членам управи Миколі Андреадісові, Зірці Воронці і Зенонові Масному. Усі троє дали свою згоду залишитись на чергову каденцію. На місця Я. Моцюка, який помер, й Андрія Бігуна, який зрезиґнував, запропоновано Лілю Калат і Адама Гапія. Також запропоновано у дещо зміненому складі Контрольну комісію: Надія Цвях – голова, Лідія Зайнінґер, Ігор Гайда, Маріянна Сосяк-Волошин і Роман Соробей – члени.

Тим разом до управи увійшла, з правом заступника голови управи, новобрана голова СУА М. Заяць. Крім цього, від СУА далі залишають-ся в управі Марія Томоруґ і Ярослава Лучечко, а на ще одне вільне місце для СУА делеґовано нового члена до управи, З. Гафткович.

Запропоновані Номінаційною комісією кандидати, на чолі з Я. Лешком загальні збори прийняли без змін. Крім цього, Номінаційна комісія запропонувала зборам, щоб колишню голову управи О. Гнатейко, за її надзвичайно плідну десятирічну працю нагородити почесним членством в управі з правом дорадчого голосу. О. Гнатейко відмовилась від цієї почести.

Новообраний голова проф. Я. Лешко не мав змоги бути на зборах, тому переслав листа, у якому висловив щиру подяку О. Гнатейко за її віддану працю.

Микола Галів

Напередодні...

(Закінчення зі стор. 3)

відлига. „Політичні емігранти", які вважали, що вони „в стані війни" з Радянською Україною, разом з членами економічної еміґрації (по-нашому, третя й друга хвилі іміґрантів) почали зустрічатись з мешканцями України. Але чимало діяспорних дискутантів були проти такого спілкування. Говорили й писали про це.

А скільки було дискусій над побудовою пам'ятника Тарасові Шевченкові у Вашінґтоні! Були й величезні дискусії про те, як називати нашу країну. Остаточно мовники й громадські умільці відвернулись навіть від „священної книги" – словника Голоскевича – і придумали „ЗСА," аби тільки „не так, як там" пишуть – США. А з дискусійної рубрики під умовною назвою „Де наша молодь?" можна б видати товстий том передруковуючи статті цього жанру тільки з якогось одного десятиріччя.

Широко дискутували колись ми і наші предки на сторінках „Свободи," як писав І. Кедрин, який сам був автором сотень гострих дискусійних статтей. Переглядаючи архівні матеріяли моєї дружини-історика, бачу що на початку XX ст. в наших громадах в Америці й Канаді також точились серйозні дискусії – навіть на некультурному рівні.

А нині? Нині ми пасивні, живемо без пасій. Наприклад: чи комусь цікаво нині хто буде черговим президентом Світового Конґресу Українців – нашого „ґльобального президента", як я його чи її називаю? Гадаю, що це вже відоме – кому треба! І нема про що дискутувати. Українці світу влітку приїдуть до Києва і виберуть його або її. І роз'їдуться по своїх країнах і районах до чергового з'їзду. А шкода! Можна б розвинути на газетних сторінках дискусію, яка б дала певний образ того, що думають звичайні громадяни й еліта світового українства про СКУ та його цілі. За нинішніх умов українці в Мозамбіку і Маґадані можуть електронно прочитати в Інтернеті новий випуск „Свободи" й зареаґувати швидше на якусь тему, ніж читачі в американському штаті Мізурі, які мають зв'язок з редакцією виключно через звичайну пошту – „слимакову пошту," як кажуть комп'ютерники.

50 років тому не було Інтернету, а дискусія була. Були й інформації з околиць Маґадану писаних типовим совєтським фіолетовим чорнилом на шматках білизни, які українським каторжникам пощастило передати за межі Радянського Союзу. І про це точилась дискусія, зокрема після публікації тих матеріялів в новому тоді журналі „Нешенал Рев'ю" що його створив і редаґував недавно померлий Віліям Баклі. Вся інша велика американська медія не хотіла про це писати, бо совєтські власті не підтверджували автентичність матеріялів з совєтських таборів смерти.

Одне з питань, над яким нам треба замислитись: чи після 40 років нам все ще треба утримувати СКУ?

Адже вже існує українська держава, українські дипломатичні представництва діють по всьому світі. З початку 1990-их років діє Українська Всесвітня Координаційна Рада (УВКР). Український Конґресовий Комітет Америки (УККА) має представництва в Україні. Після довгих намагань і вагань Україна визнала існування закордонного українства: це ми, мешканці Мізурі, Мозамбіку і Маґадану. Можна б дискутувати над тим, чи не передати б активи СКУ Всесвітній Координаційній Раді (УВКР) або Міністерству закордонних справ на розбудову державних інформаційних центрів.

Не хочу, щоб склалося враження, нібито я зовсім не в курсі. Ні, я в курсі. У серпні відбудуться чергові вибори нового кервівництва СКУ, склад якого, на жаль, вже напевно відомий. Опозиції, мабуть, не буде. Прикро, бо Україна не Росія: це в Росії результати виборів знані задовго до виборів. Але СКУ, схоже, задоволена статусом кво: як це було чотири роки тому в Києві. Вибори без конкуренції.

Знаю також, що запитання – чи нам ще треба СКУ? – не піде на ніякий порядок денний оргкомітетів з'їзду. Це питання не дискусійне!

За таких умов я хочу висунути свого кандидата на чергового президента СКУ. Мій вибір – Арсеній Яценюк, голова Верховної Ради, колишній міністр закордонних справ. Має досвід державного керівництва в таких частинах України як Крим і Одеса. Він керував Національним банком України під час Помаранчевої революції і не допустив до пошкодження банківської системи. Він свобідно володіє англійською мовою, особисто знає посадовців різних країн. І він зовсім молодий: його ще на світі не було, коли ми створювали СКВУ; а 17 років тому, коли українці підтверджували проголошення самостійности на референдум, і він був замолодий, щоб голосувати.

Мушу зазначити: я не є „довіреною особою" чи аґентом А. Яценюка, але мав приємність і честь мати з ним інтерв'ю і спостерігати його зблизька, коли він був міністром. Не знаю, чи він зацікавлений в цій ґльобальній посаді. Але не сумніваюсь, що він цю роботу виконував би „клясно".

Таким чином, коли нам не обійтись без СКУ і його керівництва, подаю (за Джонатаном Свіфтом) „A Modest Proposal." Коли б на з'їзді СКУ в серпні було ще з два-три кандидати на пост президента, ми мали б значущі вибори, з непередбаченими результатами – як це вже водиться в Україні. (Прошу не хвилюватись: я знаю, про що Свіфт писав у своєму есеї. Висуваючи свою „скромну пропозицію", користуюсь тільки Свіфтовим заголовком.)

УКРАЇНА І СВІТ

Відзначили 360-річчя першої перемоги гетьмана Богдана Хмельницького

Почесна варта в день свята біля пам’ятника у Жовтих Водах.

ЖОВТІ ВОДИ, Дніпропетровська обл. – 17 травня у місті відзначено подію, що сталася 29 квітня 1648 року, – перемогу козацького війська над польським, яка була початком визвольної війни українців під проводом Богдана Хмельницького. Для урочистостей був вибраний місцевий парк Слави, у центрі якого на кургані встановлено величний 11-метровий пам’ятник із трьома вершниками: Богдана Хмельницького, Івана Кривоноса та Івана Богуна, – це робота скульпторів Анатолія Білостоцького та Олександра Супруна.

У суботній день на парковому майдані зібралося до 2,000 мешканців міста та гостей. Були промови та привітання, нагороди почесними грамотами та квітами, а потім – концерт.

Перш за все, здивувало те, що геть усі можновладці промовляли російською мовою, хоч свято – українського народу. Та й державний синьо-жовтий прапор було формально представлено лише у двох примірниках. У програмі свята була гучно анонсована „Козача хода“, але „козаків“ прибуло не більше двох десятків.

Місто Жовті Води поступово гине внаслідок припинення видобутку уранової руди, яка тут же, на місці, переоблялася на паливо для ядерних реакторів, а саме уран був головним джерелом поповнення місцевого бюджету. Місто було побудоване в 1950-их роках спеціяльно для поселення робітників уранових підприємств.

Біля мікрофону з’являлися представники політичних партій та рухів, більшість з яких заявляла, що при нинішній владі усе в Україні погано. Представник Комуністичної партії України Сергій Прахов сказав: „У Б. Хмельницького була лише одна заслуга – він об’єднав Україну з великим російським народом“.

Єдиний, у чиїх словах можна було чути щирий біль за стан держави і сучасного козацтва, – це був відомий поет Іван Драч. Його побажанням варто завершити розповідь про свято: „Аби вільний дух козацького роду вселився в живу енерґію сучасної Української держави!“

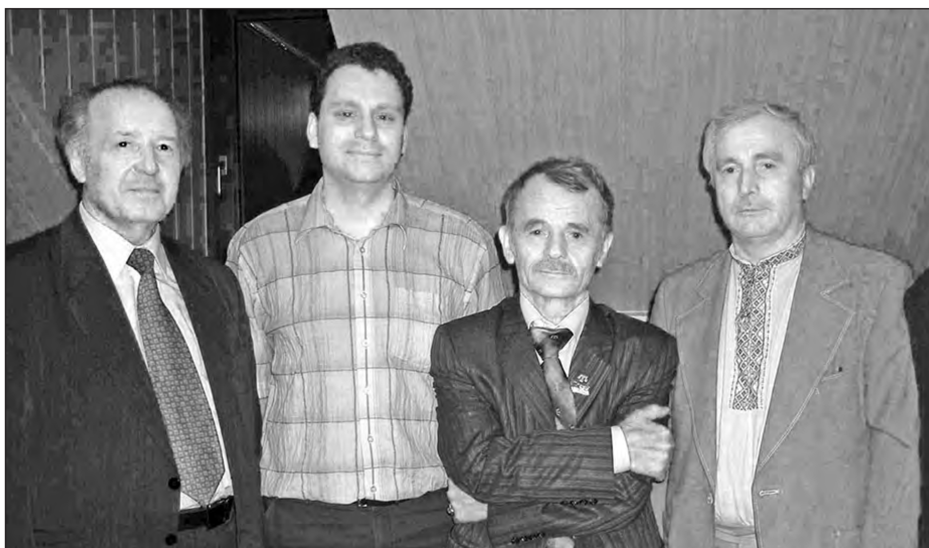
Козак Володимир Сабодаш на святі.

Володимир Єфимов

Відбулася презентація книги „Генерал Петро Григоренко“

КИЇВ. – У видавництві „Смолоскип“ 28 травня відбулась презентація книги „Генерал Петро Григоренко: спогади, статті, матеріяли“. Упорядник та автор передмови – Олесь Обертас.

Книга є першою в Україні спробою цілісно представити українському читачеві постать П. Григоренка, генерала Радянської армії, видатного правозахисника, публіциста, члена-засновника Московської та Української гельсінкських груп, одного з найактивніших та найпослідовніших борців за громадянські й національні права та свободи в СРСР у другій половині XX ст. До книги увійшли спогади і статті генерала, а також аналітичні, архівні, довідкові та фотоматеріяли про нього.

На презентації книжки „Генерал Петро Григоренко“ (зліва): Юрій Зайцев, Олесь Обертас, Мустафа Джемілєв, Василь Овсієнко.

28 травня в будинку „Смолоскипа“ зібралися відомі правозахисники, представники засобів масової інформації та інші. Промовляв Мустафа Джемілєв – народний депутат України і голова Меджлісу (парляменту) кримськотатарського народу. В кінці 1960-их років він довго жив у П. Григоренка і був фактично його секретарем. Генерал поруч із академіком Андрієм Сахаровим боровся за повернення кримських татар на батьківщину. Тому не випадково перший пам’ятник П. Григоренкові поставили в Україні дев’ять років тому саме кримські татари в Симферополі. М. Джемілєв розповів, як він та його однодумці прагнули вибороти для генерала звання „Герой України“ і минулого року на державному рівні відзначити його 100-ліття, однак, із усіх запланованих заходів вдалося видати пам’ятну монету та конверт з зображенням П. Григоренка, які М. Джемілєв подарував присутнім на презентації.

Співголова Харківської правозахисної групи Євген Захаров присвятив свій виступ зв’язкам генерала та харківських дисидентів – Генріха Алтуняна, Владислава Недобори, Володимира Пономарьова, Аркадія Лєвіна. Всі ці люди були свого часу репресовані, активно співпрацювали з генералом, а в перші роки перебудови стояли біля витоків харківського „Меморіялу“.

Колишній політв’язень Василь Овсієнко розповів про те, як разом з своїми однодумцями клопотався про нагородження П. Григоренка званням „Герой України“.

Історик Гюльнара Бекірова, чия стаття про ролю П. Григоренка в історії кримськотатарського національного руху представлена в книзі, показала копії недавно розсекречених документів КГБ про діяльність генерала.

Дослідник опозиційного руху, проф. Юрій Зайцев зі Львова розповів про життєвий шлях генерала та його внесок у зародження дисидентства в Україні.

Євген Сверстюк, високо оцінивши книгу, наголосив на моральній позиції правдошукача П. Григоренка, його зв’язках з українськими дисидентами та значенні для опозиційного Руху цієї постаті. Раїса Руденко розповіла присутнім про ті давні часи, коли саме у них в родині зупинявся під час свого перебування в Києві П. Григоренко.

Студентка Національного університету „Києво-Могилянська академія“ Ірина Широкова виголосила доповідь „Репресивна медицина у СРСР як засіб боротьби з інакодумцями (1960-1980 роки)“, в якій детально зупинилася на постаті генерала, який першим описав всі страхіття, які відбувалися з правозахисниками в психіятричних лікарнях, його боротьбі за відстоювання прав людини навіть за таких важких обставин.

Упорядник книги та ведучий презентації Олесь Обертас розповів про історію видання досі невідомих українському читачеві найважливіших праць П. Григоренка. Ініціятором створення книги став засновник та голова видавництва „Смолоскип“ Осип Зінкевич. Книга знайомить не лише з епохою, в якій жив генерал, а й з еволюцією його поглядів щирого комуніста до критики Комуністичної партії та відкритої боротьби з тоталітарною владою, до борця за українську незалежну державу.

О. Обертас зазначив, що „Смолоскипові“ вдалося залучити до цього видання людей, які знали П. Григоренка особисто й були членами його великої правозахисної родини. Це, зокрема, син генерала Андрій Григоренко, Микола й Раїса Руденки, а також друзі та однодумці – Сергій Ковальов (Москва), Леонід Плющ (Франція), Осип Зінкевич. Їхні важливі й цікаві статті-спогади, написані спеціяльно для цього видання, підкреслюють загальний задум книги.

Також варто згадати вдячним словом Є. Захарова, В. Овсієнка, М. Джемілєва, Рафата Чубарова (Симферопіль), Олександра Даніеля (Москва), Генадія Кузовкіна (Москва), Ольгу Заславську (Будапешт), Ольгу Радомську, Ярославу Левчук, Наталю Котенко, які зробили великий внесок у пошук матеріялів та вдосконалення змісту і структури книги.

У книзі є бібліографічний покажчик документів П. Григоренка, які зберігаються в Музеї-архіві українського самвидаву при видавництві „Смолоскип“ у Києві (понад 2,000 документів). Поряд із архівами Науково-інформаційного і просвітницького центру „Меморіял“ (Москва), архівом „Відкритого суспільства“ (Будапешт) та архівом Амгерстського коледжу (США) – це одне з найповніших у світі зібрань документів про діяльність українського правозахисника.

Олесь Обертас

Два боки...

(Закінчення зі стор. 5)

ствами. Але лівизна, як знаємо з досвіду „тюрми народів", надзвичайно небезпечна, коли, як добре сказав один поет, заходить лівіше, ніж розташоване серце.

На світ належить дивитися обидвома очима. Ні правизну, ні лівизну не можна абсолютизувати, не можна робити їх метою. Вживаючи давньоіндійське порівняння, „добро" правизни і „зло" лівизни – це як дві шпички від рожі: коли одна шпичка застрягла в п'яті, тоді другою виймають її, відтак викидають обидві.

Чисто людські якості В. Ющенка і Ю. Тимошенко ще більше надаються для взаємодоповнення. Схильність Президента до витання у „високих матеріях", його історіософічні мантри, його дивовижна м'якість щодо ворогів Майдану, його аж надхристиянське милосердя до бандитів і злодіїв, яким він погрожував тюрмою, але з голів яких досі не впав жоден волосок, – ці безумовно вартісні риси були б належно оцінені тільки в тому випадку, якби поряд з ними відчувалася ще й тверда рука прем'єр-міністра. Поокремо взяті, Президент і прем'єр натрапляють на все більше відчуження суспільства.

І даремно ми нарікаємо на українську консервативність як на гальмо, що стримує рух України вперед – водночас цей консерватизм служить добру службу, бо також гальмує скочування України до крайнощів, правих чи лівих.

То що ж роз'єднує цих діячів? Хто і що заважає взаємопритяганню цих двох протилежних „електричних зарядів"?

Неґативна унікальність сьогоднішньої України — в тому, що там все розв'язують і розв'язують і не годні розв'язати останні в часі проблеми, залишаючи поза увагою задавнені, хронічні. Причин ганебно низької якости політики шукають у політреформі, котра спровокувала безглузде двовладдя в країні, у недосконалій Конституції, у хибному виборчому законі, котрий привів до купівлі-продажу депутатських мандатів, в безпрограмності і безідеологічности партій, котрі товчуть воду в ступі щодо, якою має бути Україна – президентською чи парляментською, врешті – у фатальному зрощенні політики з економікою, такому нехабному, що здорові інтелектуальні і духовні українські сили не мають ніякої ради на це.

Усе це є. Однак, найактивніше і найпослідовніше в Україні старе зло — російський шовінізм, і тут слід говорити не просто про „п'яту колону", а про безліч невидимих колон, котрі не дають українській національній річці очистити свої води й потекти в майбутнє рівно та легко. Тому безпомильним, з точки зору свідомого українства, критерієм в оцінюванні державних провідників України є міра їхнього розуміння і їхнє особисте ставлення до цієї постійної загрози. Кому з цієї найвищої пари доля України є важливішою, ніж владні крісла? Відповідь залежить від тієї повноти інформації, котра для нас є недоступною.

Але ось що повідомляє цими днями московська газета „Коммерсант": 30 травня прем'єр Ю. Тимошенко їздила до Мінська на зустріч з керівниками урядів країн Співдружности незалежних держав. І мала там досить характерні, якщо вірити цій газеті, переговори з російським прем'єром Володимиром Путіним, попросивши його підтримати її на президентських виборах – в обмін на обіцянку, що воне не буде вести Україну до НАТО, продовжить базування російських військових кораблів в Україні після 2017 року, а також допустить російський „Газпром" до управління українською газотранспортною системою. Якщо це повідомлення правдиве, то, отже, чого тут маємо більше — вболівання за долю України чи за владне крісло?

Можна припустити, що інтуїтивний В. Ющенко віддавна не має довіри до Ю. Тимошенко в цьому найголовнішому для нього вимірі політики, так що протистояння між ними було неминучим. Це також може пояснити теперішнє намагання В. Ющенка повернути собі повноцінні президентські повноваження, які він втратив з власної вини, згодившись на політреформу в грудні 2004 року.

„Вірю тільки Юлі...". З огляду на те, як ненавидять її найбільші негідники в Україні, справді хочеться вірити їй. Якщо не віддав Україну В. Путінові Леонід Кучма, то тим більше не віддасть Ю. Тимошенко. Не випадково російськомовні засоби масової іформації її шельмують, як і В. Ющенка.

Все ж вражає, що найбільше і найболючіше принижують її свої, а не чужі. Секретаріят Президента – це штаб боротьби з Ю. Тимошенко та її урядом. Майже всеукраїнська критика на адресу Віктора Балоги чомусь не діє на В. Ющенка, й він вже платить за це страшну ціну: якби президентські вибори відбувалися вже зараз, за нього віддали б голоси тільки 7.2 відс. виборців. Якась паталогічна любов пов'язує Президента з В. Балогою – Президента, ім'я якого було символом Помаранчевої революції, з тим В. Балогою, який весь час намагався розвалити „Нашу Україну" зсередини заради коаліції з Партією Реґіонів, і врешті вийшов зі складу „НУ", створивши „Єдиний Центр" – зародок майбутньої партії, котра нібито має привести В. Ющенка до другої президентської каденції. Привести, певна річ, разом з „реґіоналами", а не з ненависними бютівцями. Втім, те, що є брудною інтригою з боку В. Балоги, з боку В. Ющенка є глибоким переконанням: як політик-ліберал, апологет вільного ринку, він вірить, що безмежні капітали таких позаідеологічних олігархів, як Ринат Ахметов, можуть послужити добру службу в об'єднанні сходу і заходу України.

Більшість експертів є такої думки, що проєкт „Єдиний центр" лусне, як мильна булька. Але це ще не факт. Фактом є, що Секретаріят Президента, не маючи не це жодних конституційних повноважень, шкодить урядові до тієї міри, що популярність почала втрачати і Ю. Тимошенко. Поки терпіла, її мали за героїню, а коли відкинула забрало і вступила у відкриту боротьбу за президентське крісло, її перспективи почали блякнути. Це реальність „великої політики": будь-якого високого опонента можна стягнути на низьку дошку, й тоді сторони бовтаються в тому самому бруді.

Але не менш ймовірна версія, що у випадку Президента і прем'єра, крім багатьох інших чиників, маємо зудар двох банальних владолюбств, двох самозасліплень, і цю обставину спритно використають вороги української незалежности. Ось одне лише речення з російськомовної інтернет-газети: „...Балога своїми діями заслужив, щоб вдячний український народ поставив йому пам'ятник... Балога позбавив країну від страшної загрози повторного президентства Ющенка...". Ця зла іронія – тільки крапля в морі брехень довкола і Президента, і прем'єра. Тому не можемо не погодитися з думкою івано-франківського автора Володимира Ференца: „Українська земля все більше нагадує великий полігон, де відпрацьовуються технології гри на людських нервах і долях українців... Поки будемо лаяти Президента, по наших головах пройдуть ті, хто вже має реальну технологію виборів президента під себе руками-голосами українців...".

Було б корисно, якби хтось поклав на президентський і прем'єрський столи невеличкий текст зі сценарію Олександра Довженка для фільму „Україна в огні". Двоє німецьких офіцерів говорять про українців: „Цей народ має нічим і ніколи не прикриту ахіллесову п'яту. Ці люди цілком позбавлені вміння прощати один одному розбіжності в поглядах навіть в ім'я інтересів спільних, високих. Вони не мають державницького інстинкту... Нам не треба знищувати їх усіх. Якщо ми будемо розумні, вони самі себе знищать...".

Президент України Віктор Ющенко і прем'єр-міністер Юлія Тимошенко на засіданні Ради національної безпеки і оборони в Києві 30 травня.
Фото: УНІАН

„Бористен" – місточок доброчинности

ДНІПРОПЕТРОВСЬК. – Часопис „Бористен" з перших років існування став осередком гуманітарної діяльности завдяки жертовності читачів і симпатиків з США та Канади.

Найбільша підтримка від заокеанських доброчинців припадає на Дніпропетровський обласний дитячий будинок для дітей з вродженими та придбаними фізичними вадами. Членки 96-го відділу Союзу українок Америки з Дітройту не забувають про своїх приятелів з дитячого будинку.

29 травня у сиротинці відбувся черговий випуск вихованців, котрі отримали атестат про середню освіту в спеціялізованій школі інтернату. Фінансова допомога союзянок з Дітройту покрила витрати на святкову прикрасу залі. Були зачитані привіти від союзянок.

Фідель Сухоніс

У прикрашеній залі вітають випускників школи.
Фото: Фідель Сухоніс

Україну об'єднає Дніпропетровщина

Організатори „круглого столу" (зліва): Сергій Власов, Іван Лазаренко, Осип Мороз.

ДНІПРОПЕТРОВСЬК. – На цій думці сходяться і політологи, і футурологи. Футурологи — це люди, які передбачають майбутнє методами наукових досліджень і висновків. Саме такі люди зібралися вперше, аби обговорити в обласній раді за „круглим столом" можливі напрями розвитку України, виходячи з сучасних стратегій ґльобального капіталізму.

Відкривши засідання, голова правління Дніпропетровського футурологічного товариства Сергій Власов надав слово заступнику голови обласної ради Іванові Лазаренкові, який подякував за участь у цьому заході голові Надзвичайної ради Українського футурологічного товариства Осипові Морозові. Він підкреслив важливість досліджень футурологів для майбутнього України: нам необхідно знати, куди ми йдемо, яка наша роля у світі.

Цю ж думку продовжив і О. Мороз. За океаном, сказав він, легше говорити про ґльобальні проблеми, бо там інший менталітет. В українців же здавна заведено жити „від хліба до хліба", тобто сьогоднішнім днем. А треба мислити на десятки й сотні років наперед. Скажімо, така проблема, як чиста вода, вже постає перед нами, але жодних досліджень покищо немає. Народ не любить змін у різних сферах свого життя — чи економічній, чи екологічній, чи інтелектуальній, тому ця роля належить ученим і передусім молодим, які мають допомогти масам боронити себе від застарілого світосприйняття і пробивати дорогу новому мисленню.

О. Мороз передав молодим футурологам Дніпропетровська чималу бібліотеку спеціяльної літератури. З його допомогою створюються школи молодих учених в Запоріжжі, Мова також йде про майбутній центр фундаментальних досліджень.

Голова правління общинного фонду Дніпропетровська Ігор Шпірка проілюстрував свій виступ дослідженнями про дніпровські пороги як ключові точки інформаційного полюсу нашої планети та аналізою виконання деяких політичних і економічних прогнозів. Проаналізувавши більш близьку у часі передвиборну програму „Український прорив" Юлії Тимошенко, вчений не знайшов там екологічного та молодіжного аспектів і запропонував створити новий для такої науки напрям – управління наукою, а максимальну частку інтелекту нації зосередити на вирішенні таких проблем, як чисті земля, вода, повітря; виробництво чистих продуктів харчування.

Помічник депутата Верховної Ради Петро Пристромко звернув увагу присутніх на те, що українські вчені винайшли багато іновітніх технологій, які вперше застосували не в Україні, а за кордоном. З дитячого садка треба прищеплювати ідеологію патріотизму.

Про духовність, котру, на жаль, все очевидніше перемагає егоїзм, та про те, як запобігти цьому, говорили радник міського голови Запоріжжя Борис Капцан та завідувачка катедри міжнародної економіки будівельної академії Юлія Орловська. Вони підкреслили, що слід перейматися передусім не проблемами економіки, нафти й газу, а ідеологією та духовними цінностями. Якщо цим буде охоплено не менш як 3 відс. суспільства, то зміни неодмінно відбудуться.

Про проблеми духовности людського середовища говорила і викладач психології Університету економіки і права Тетяна Єрмолаєва.

Завідувач катедри інформаційних технологій Металюргійної академії Олександер Міхальов висловив думку про те, що, з потурання держави, через телебачення, гральні автомати та інтернет, іде розтління молодого покоління.

Доцент Національного гірничого університету Лариса Колесник, яка очолює Спілку молодих учених, говорила про ролю молодих вчених у футурології, про користь від вивчення досвіду інших країн, проблеми, які ми маємо після вступу України до Світової організації торгівлі.

У заключному слові заступник голови обласної ради І. Лазаренко подякував ученим за цікаві новаторські думки та патріотичні ідеї, висловив упевненість, що лише Дніпропетровщина здатна об'єднати Україну, а не Донецьк, Львів чи Київ. І справа тут не тільки в географічному розташуванні, хоча це дуже важливо, а й у толерантності й мудрості наших провідників, зокрема політиків, які здатні знайти спільну мову як з лівими, так і з правими, як зі Сходом, так і з Заходом.

Отже, державним мужам, котрі справді вболівають за долю України, треба повернути перерваву, на жаль, традицію плекати з дніпропетровської еліти майбутніх керівників найвищої ранґи.

Олександер Тараненко

В Казані відкрито меморіяльну дошку Оксані Петрусенко

Учасники урочистости в Казані.

КАЗАНЬ, Росія. – Нижнєкамська українська національно-культурна автономія „Вербиченька" протягом багатьох років проводить роботу з увічнення пам'яті видатних українців, які в різний час жили й працювали в Татарстані. У 2006 році в Казані було відкрито меморіяльну дошку видатному українському державному діячеві та історикові Михайлові Грушевському.

31 травня в Казані відбулася знаменна для всіх українців подія – на будівлі Татарського державного театру драми і комедії ім. Каріма Тінчуріна було урочисто відкрито меморіяльну дошку на вшанування талановитої української співачки Оксани Петрусенко.

Приїхали гості з міст Поволжя, Москви, Іжевська, Києва.

Голова товариства „Вербиченька" Євген Савенко сказав слово про мудру політику керівництва Татарстану, завдяки якій кожний народ багатонаціональної республіки має можливість зберігати та розвивати свою історію, культуру і традиції.

Радник з питань культури та освіти Посольства України в Російській Федерації Ольга Дарибогова підкреслила, що завжди з теплими почуттями бере участь у заходах, що проводяться нижнєкамцями, подякувала товариству „Вербиченька" за клопітку і безкорисливу роботу.

Заступник міністра культури Татарстану Айрат Запаров здивував глибоким знанням життєвого і творчого шляху О. Петрусенко, розповів про її значний внесок у розвиток оперного мистецтва в Татарстані.

Прикрасою свята було вокальне вітання видатній співачці минулого століття від видатної співачки сучасности, солістки московського Великого театру Галини Чорноби.

Віктор Селюк і ведуча Людмила Найденко біля меморіяльної дошки.

Наступив хвилюючий момент відкриття. Є. Савенко, О. Дарибогова, А. Запаров і Г. Чорноба одночасно потягнули краї жовто-блакитної стрічки. Легкою хмариною білосніжне покривало злетіло з меморіяльної дошки, і образ О. Петрусенко (роботи Махмута Гасимова) постав перед глядачами. До дошки від Міністерства культури Республіки Татарстан було покладено кошик живих квітів.

Неоціненну допомогу в проведенні свята надала Асамблея народів Татарстану, від якої з вітальним словом виступив керівник виконавчого комітету Микола Владіміров.

Заступник голови Нижнєкамського муніципального району Рашид Мінулін привітав присутніх і підкреслив, що міжнаціональні відносини в Татарстані динамічно розвиваються і дають яскраві позитивні результати.

Від імені Об'єднання українців Росії (ОУР) та Федеральної національно-культурної автономії українців Росії з вітальним словом виступив співголова ОУР Валерій Семененко.

Тепло української землі привезла солістка Київської філармонії Інна Андріяш-Місько. Вона зачитала вітальні листи Всеукраїнського жіночого товариства ім. Олени Теліги та Народної артистки України Валентини Антонюк.

Теплим вітанням з України став виступ керівника татарського вокального ансамблю „Асил'яр" Альфії Шевченко з Києва.

Від імені української організації „Славутич" теплі вітання з Москви привіз академік Російської академії природничих наук Тарас Дудко.

Схвилювала присутніх розповідь про О. Петрусенко колишнього актора Віктора Селюка, який зустрічався з нею і у 1938 році він брав з нею участь у виставі, пам'ятає її обличчя, її сильний, дзвінкий унікальний голос. Були зачитані вітальні телеграми від родичів О. Петрусенко і письменника, багаторічного дослідника її життя й творчости Миколи Кагарлицького з Києва, голови Української Всесвітньої Координаційної Ради Дмитра Павличка, ряду українських установ і організацій.

Свято перемістилося у приміщення Меморіяльного музею Максима Ґорького, де була показана літературно-біографічна композиція про життя і творчий шлях леґендарної української співачки, були виконані музичні твори з її репертуару.

Вінок українських пісень пролунав у виконанні хору „Вербиченька".

Євген Савенко

ТОЧКА ЗОРУ

Як змінилася українська гривня

Українські політологи знову реанімують тему політичної зумовленості змін у вигляді українських банкнотів. Так, в інтернеті з'явилася стаття Олександра Палія „Як штабіст Януковича відростив бороди Великим Київським князям". Версія О. Палія про те, звідки з'явилося замовлення на подібні зміни, видається в загальних рисах слушною. Однак, було б неправильно все зводити лише до періоду минулої виборчої кампанії та участи в ній тогочасного голови Національного банку Сергія Тигипка. Справа в іншому. Грошова одиниця є таким же символом держави, як і прапор, герб чи гимн.

Вже забуті дискусії навколо цих символів, коли дуже серйозні сили боролися і проти синьо-жовтого прапора, і проти гимну „Ще не вмерла Україна", і проти внесення зображення тризуба до Великого герба України.

Грошовій одиниці, яка була введена в обіг у вересні 1996 року, у цьому сенсі пощастило. Вигляд гривні тоді вже не дискутувався. Але концепція, покладена на початку 1990-их в оформлення української гривні, „муляла" північноорієнтованих громадян. На доведення цього проаналізуємо зміни, які відбулися у 2003-2004 роках у вигляді купюр номіналом 1, 2, 5, 10, 20 та 50 грн.

На банкноті номіналом 1 грн. випуску 1992 та 1995 років було зображено Володимира Великого, який мав на голові символ князівської влади – діядему.

Розміщення на зворотньому боці зображення Херсонесу можна вважати надзвичайно вдалою знахідкою авторів. Це одночасно і підкреслення причетности України до спадщини греко-римської цивілізації (адже Херсонес, заснований грецькими колоністами у VII ст. до н.е., входив до складу Римської та Візантійської імперій), і виразний символ глибоких християнських коренів (саме в Херсонесі Володимир Великий прийняв хрещення), а також ненав'язливе нагадування, що Крим є інтеґральною частиною української держави.

На випуску 2004 року діядема зникає, замість неї – „шапка з соболями". У Володимира „виростає" борода і він стає подібним до мультиплікаційних стилізацій давньоруських бояр. На зворотньому боці купюри зображено центральну частину Києва кінця X–початку XI ст. Особливого символічного навантаження це зображення не несе. Рівноапостольний князь Володимир відомий зовсім не тим, що розбудував Київ, а тим, що приніс християнство на Русь. Жоден (підкреслюю – жоден) з зображених на звороті елементів міста не зберігся до наших днів, тобто це абсолютно віртуальна реконструкція, яку дуже важко зв'язати з конкретною місцевістю.

Номінал 2 грн., випуск 1992, 1995, 2001 років. На лицьовому боці – зображення Ярослава Мудрого за реконструкцією, здійсненою антропологом Михайлом Герасимовим за черепом, знайденим в гробниці Великого князя. На зворотному боці зображено Собор св. Софії в Києві у тому вигляді, як він дійшов

до наших днів. Початковий замисел, ймовірно, якраз і полягав у цьому, щоб підкреслити зв'язок між Київською Руссю та сучасною Україною.

На банкноті 2004 року у Ярослава також „виросла борода", а на голові у нього корона, дуже подібна до тих, які вдягали княгині того часу. Хоча Ярослав карбував власні гроші, на банкноті чомусь вміщено зображення візантійської монети... На звороті зображено не св. Софію, а реконструкцію, тобто те, як, можливо, цей собор виглядав у XI ст.

Номінал 5 грн. випуску 1992, 1994, 1995, 1997, 2001 років. На зворотньому боці є зображення церкви в селі Суботові на Черкащині, родовому маєтку Богдана Хмельницького, де він і був похований. Ця церква не збереглася і була відбудована в наш час. Загальна концепція – підкреслення ролі Богдана, засновника держави.

У 2004 році зображення церкви залишається (хоча вже без дзвіниці), проте додається зображення козацької зброї та гетьманські клейноди. Зокрема сагайдак зі стрілами. Козаки, звичайно, широко користувалися луками, але в масовій свідомості він, швидше, асоціюється зі зброєю кочівників. Б. Хмельницький жив у XVII ст., коли вже домінувала вогнепальна зброя. Загалом, на цій банкноті здійснена спроба показати гетьмана як вояка, а не державотворця.

Номінал 10 грн. випуску 1992, 1994 та 2000 років. На лицьовому боці – портрет Івана Мазепи – літньої людини, з козацьким типом обличчя, відповідно підстриженої

та вбраної. На зворотньому боці зображено Києво-Печерську Лавру. Ймовірно, задум авторів полягав у тому, щоб натякнути на анатему, накладену з наказу Петра I саме в Лаврі, яка перебуває у підпорядкуванні Московського патріярхату, де щорічно продовжують проклинати гетьмана.

На випуску 2004 року гетьман несподівано „омолоджується". Висловлювалися припущення, що зображення насправді змальоване з портрета наступника І. Мазепи – Пилипа Орлика.

21 січня газета „Комсомольська правда в Україні" заінтриґувала читача повідомленням, що на гривнях з'являться Катерина і Віктор Ющенки. Газета стверджує, що „омолоджений" Тарас Шевченко у новому варіянті купюри номіналом 100 грн. подібний до В. Ющенка у студентські роки. Поряд з цим „прихованим" портретом Президента нібито зовсім невипадково вміщене зображення Катерини – героїні одноіменної

Шевченківської поеми, як натяк на ім'я дружини Президента.

Що ж собою являє нова купюра і чим вона відрізняється від старої, зразка 1996 року? На лицьовому боці банкноти було зображено узагальнений „клясичний" портрет Т. Шевченка за автопортретами мистця 1860 та 1861 років. Такий портрет вибрано не випадково – це елемент образу „Батька Тараса", який поет свідомо ство-

рював наприкінці життя. Це вже не Шевченко-мистець, а Шевченко – націотворець, людина, яка постраждала за свої переконання, проте не зреклася їх.

Саме ці портрети Т. Шевченка прикрашали багато українських осель наприкінці XIX-на початку XX ст. Саме вони стали своєрідним „еталоном" для портретів Шевченка, що їх використовували у „проукраїнській" політичній аґітації протягом більш ніж 100 років.

Хотілося б знати імена тих істориків та мистецтвознавців, які порадили взяти зображення молодого Т. Шевченка – чи не єдиного раннього, до ув'язнення та заслання... Під портретом Т. Шевченка вміщено підпис тодішнього голови Національного банку Вадима Гетьмана. Може видатися, що цей підпис розтлумачує, хто зображений на портреті.

Зміна портретів цілком відповідає відзначеній на прикладі інших банкнот тенденції: зосереджувати увагу не на державотворчій, а на мистецькій діяльності зображених осіб. Замість гетьмана Івана Мазепи-Гетьмана – менестрель, замість голови Центральної Ради Михайла Грушевського – історик, замість засновника держави Богдана Хмельницького – військовий ватажок. Цей підхід застосували й щодо Т. Шевченка – бачимо портрет молодого митця, що ще лише починав перетворюватися на Кобзаря.

Менш за все хотілося б аналізувати мотиви, з яких на банкноту вмістили зображення Катерини. Сумнівно, що згадані мотиви мають безпосередній стосунок до того, що дружина нинішнього президента носить ім'я Катерина.

Зворотній бік банкноти містить краєвид Дніпра біля Чернечої гори в Каневі. Важко сказати, скільки людей „впізнають" цей краєвид, бо жодного підпису немає. Проте основне смислове навантаження несе зображення сліпого кобзаря з хлопчиком-поводирем. Хлопчик – це син головної героїні, зваблeної москалем та покинутої напризволяще Катерини, котра була вигна-

на з дому та покінчила життя самогубством. Важлива варіятивність тлумачень та наявність підстав сумніватися у чистоті намірів творців нового дизайну. Ризикну припустити, що для них важливим було зіграти на тому, що в Російській імперії купюра номіналом 100 рублів також містила зображення Катерини – імператриці Катерини II, і навіть мала неформальне найменування – „катеринка". Тепер з цією асоціяцією вже активно „бавляться" в окремих інтернет-виданнях.

Висновки – сумні. Хоча нова купюра введена в обіг у 2006 році, однак, є підстави для підозри, що її вигляд було затверджено ще в період 2003-2004 років тими самими людьми, які внесли зміни до оформлення інших банкнот.

Те, що протягом року цього „не розгледіли", стало чудовим приводом для того, щоб познущатися з українців. На жаль, ми не знаємо імен тих „героїв", котрі зіпсували символічний код національної валюти.

Андрій Стародуб,
кандидат історичних наук,
Київ

На зображеннях банкнот вгорі показано гривні першого випуску, внизу – другого.

ПОВЕРТАЮЧИСЬ ДО НАДРУКОВАНОГО

Українське життя в Прилуках

21 лютого 2003 року „Свобода" надрукувала листа вчительки Світлани Пузан з Прилук, Чернігівська обл., яка повернулася з стажування у США і дякувала численним українським благодійникам, які допомогли їй та Ірині Хотінь познайомитися з Америкою. Особливо С. Пузан дякувала Анні та Романові Байлякам з Матітуку, Ню-Йорк, у яких вона була гостею, не тільки за гостинність, а й за те, що подружжя негайно почало слати до Прилук пакунки з книжками, солодощами, одягом, іграшками для українських дітей, заохотило до такої допомоги 35-ий відділ Союзу Українок Америки, до якого тоді належала А. Байляк, котра й досі підтримує зв'язки з СУА.

Мені запам'ятався лист С. Пузан, тому що Прилуки й у моєму житті залишили слід: на військовому летовищі цього міста я служив механіком важкого стратегічного бомбардувальника Ту-16, який мав нести на Захід атомну бомбу. Чотири машини полку в Прилуках і чотири в Криму стояли на бойовому чергуванні, готові злетіти з своїм смертоносним вантажем. Політичні працівники щодня розповідали нам про „паліїв війни", які мріють знищити велику Країну Рад.

Звісно, від них ми не чули й слова про славне козацьке минуле Прилук. У середині XVII ст. в Прилуках постала неприступна козацька фортеця з валами й ровами, стінами й вежами, церквами й палацами, громадськими будівлями, будинками козацької старшини, купців і ремісників. У 1648 році прилуцьке козацтво було об'єднане у Прилуцький козацький полк. Прилуцька фортеця на високому правому березі ріки Удаю мала міцні дубові стіни з високими рубленими вежами. На території фортеці був палац князя Яреми Вишневецького, побудований 1647 року. Окремі будівлі фортеці були з'єднані між собою підземними ходами, такі ж ходи вели й за межі фортеці на випадок тривалої облоги міста.

З 1692 по 1708 рік Прилуцьким полковником був Дмитро Горленко, який заселив навколишні степи хуторами, побудував у Прилуках новий собор Різдва, заснував у Прилуках два щорічні ярмарки, встиг перед Полтавською битвою побудувати за свої кошти церкву, названу на честь гетьмана Івана Мазепи – Іванівською.

Зацікавлений Прилуками, я запитав у А. Байляк про долю вчительок, і вона переслала мені їхні листи, з котрих виразно постає українське життя з його здобутками і турботами.

Передовсім, здобутки. Місто успішно розвиває промислове виробництво, спрямоване до потреб населення. Тут діють завод „Білкозин" – єдиний в Україні виробник білкової штучної оболонки для формування ковбас, хлібозавод, фабрики виробів з плястичної маси, швейна, панчішна, головних уборів „Корона", підприємства „Керамік-Прилуки", „Граніт", „Прилучанка" (постільна білизна, ковдри, машинна та автоматична вишивка), „Гамер софт" (комп'ютерна техніка), „Електроком", „Дюйм", „Алмаз" та інші, переважно – нові і, в більшости, приватні.

Чоловік С. Пузан – Анатолій працює майстром тютюнової компанії „Прилуки", яка виробляє 14 марок сиґарет, що мають міжнародне визнання. С. Пузан пише: „Діти з моїх англійських навчальних груп тепер на вакаціях, проте я займаюся з ними вдома індивідуально, а також продовжую навчати персонал тютюнової фабрики. Наша тютюнова компанія організувала інтенсивне вивчення англійської мови для своїх працівників". Ось така новина.

Навіщо тютюнникам чужинська мова? Про це є в листі: „Протягом останніх тижнів у компанії працювали німецькі спеціялісти з складання нових тютюнових машин, а я їм допомагала як перекладач. Вони вже були в нас минулого літа, тому ми зустрілися як старі друзі. Анатолій намагається сам спілкуватися з Томасом, щоб вдосконалювати свою англійську мову. І йому вдається". А коли з працею все гаразд, то й добробут зростає.

Діти вчительок збагнули необхідність ретельного навчання. С. Пузан пише про сина: „Олег їздив на освоєння англійської мови до Великобританії, жили в сім'ях по двоє. Він збирається вчитися в Національному авіаційному університеті, на відділенні міжнародних економічних відносин. Для вступу – лише тест з англійської мови". Не відстає й донька І. Хотінь: „Наша дочка

Герб міста Прилуки

Яна вже стала студенткою, беручи участь в олімпіяді, яку проводив українсько-американський Вискансинський міжнародний університет. Знання англійської мови у неї виявилися високими, і їй запропонували стати студенткою університету".

Загалом позитивні зміни сталися в освіті. Пише С. Пузан: „Олег сам вибрав школу, де система навчання суттєво відрізняється від решти шкіл міста. Лекції тривають по 90 хвилин, тому щодня готується три предмети, а не вісім-дев'ять. Навчання через кожні півтора тижні закінчується заліками і вакаціями, тому діти рівномірно розподіляють навчання і відпочинок".

Задоволена дітьми й І. Хотінь: „У моїй клясі 27 учнів, яким тепер по шість-сім років. Серед них 15 хлопчиків і 12 дівчаток. Вони дуже допитливі, хочуть все знати".

Які ж негаразди є в житті? Не завжди у місті розуміють потреби патріотичного виховання дітей. Ось тривожний випадок: „В минулому листі я писала про виселення Центру творчости дітей на околицю міста. Коли не стало міського комітету Комуністичної партії, посадник міста віддав будівлю для дітей. Але часи змінилися, і тепер новий посадник вирішив перевести дітей до клюбу одного з промислових підприємств. Для моєї студії там місця не вистачило".

Чернігівщина опинилася на шляху отруйної хмари радіяційних викидів у дні вибуху чорнобильського реактора. І це позначається на здоров'ї людей.

С. Пузан: „Старший брат чоловіка Станіслав, 39 років, хворий на рака легенів в останній стадії. Хворобу було виявлено в лютому, але вже вона не підлягала лікуванню. Він згасає щотижня... У Чернігівській області спостерігається просто спалах подібних захворювань. За прогнозами – це вислід Чорнобиля". С. Пузан помер в червні минулого року.

Про себе: „Мені знову треба їхати до Києва на чергову аналізу крови. Моє захворювання слід віднести до наслідків Чорнобиля, але тоді мені мали б виплачувати компенсацію, а держава грошей немає, то й про хворих не дбає. У мене волосся сиплеться і нігті не ростуть. Ми усією сім'єю займаємось вправами в спортивній залі двічі на тиждень. Треба опікуватися собою, бо коли тепер захворіти, то хтозна, що й робити з нашою медициною. Здоров'я нації тепер не на найкращому рівні. Тому й народжуваність знижується, бо середня сім'я може дати лад лише одній дитині. У родинах наших друзів за минулий рік тільки один малюк народився". Про маму: „Мама має 57 років і хворіє на серце. Була в Чернігові в кардіологічному центрі".

Звісно, обставини у різних сімей – різні, тому є багато таких, що раді допомозі заокеанських українців. Але вчительки найбільше радіють книжкам та газетам (А. Байляк передплачує для Прилук також „Свободу" і „Наше слово"). Пишуть вчительки: „ Мої колеги дякують вам за книжки і періодику. Особливу подяку за книгу Романа Байляка просив передати Анатолій Лата, який викладає у одній з вищих шкіл Чернігова. Він говорить про дохідливість матеріялу і необхідність ознайомлення молоді з перебігом подій того часу".

І. Хотінь: „Книги, які ви надіслали, я передала до шкільної бібліотеки, а частково – батькам моїх вихованців. Вони мають дуже глибокий зміст. Хочу подякувати за передані з Польщі підручники Марії Мричко та Марії Туцької з української мови. Матеріяли з цих підручників я застосовую в своїй праці. З надісланих статтей, які були вміщені у „Свободі", „Нашому слові", інших виданнях, ми дізналися про теми, які хвилюють нас – Голодомор, торгівлю людьми, вшанування Тараса Шевченка та інше. Стає незручно від того, що деякі люди, живучи в Україні, не хочуть вивчати рідну мову, а наші земляки за межами України цінують українську мову. У нашому реґіоні більшість людей говорить рідною мовою, а от на сході, на жаль, інша картина. Щодо Союзу українок, то в Прилуках я не чула про таку організацію. Спробую дізнатися, де є найближчий осередок".

І на закінчення І. Хотінь зауважує: „Ви, пані Анно, для мене та моїх учнів є прикладом справжньої любови до України, до її людей. Дякую Вам за той вклад, який Ви вносите в справу розвитку України, за добрі справи і чуйне серце".

Левко Хмельковський

Подарунок з Америки – гра „Твістер" – сподобалася школярам.

До школи в Прилуках прийшов Святий Миколай.

НОВИНИ ЛІТЕРАТУРИ І МИСТЕЦТВА

Кобзарство – явище національної ідентичности

Розвиток кобзарства збігається в часі з бурхливим розквітом науки в Україні, зокрема з появою Києво-Могилянської академії. Наука була тим явищем, яке розвивало смаки, формувало певний світогляд, знаходячи вияв у творенні відповідного рівня культури. Це простежується і в музичних творах.

Славетний вихованець Києво-Могилянської академії Григорій Сковорода відомий не лише своїми філософськими трактатами, поезією, а й піснями та інструментальними творами. Деякі з цих творів пізніше зустрічаються в репертуарі бандуристів. Його учень і приятель М. Ковалинський відзначав, що Г. Сковорода „приємно і зі смаком грав на скрипці, флейті, бандурі та гуслях". В цей час набуває розвитку мистецький стиль – українське бароко. Звісно, що він не міг оминути кобзарства.

Відсутність ґрунтовних досліджень з історії кобзарства в середовищі козацької старшини, міщан, духовенства є суттєвою прогалиною, хоча достатньо фактів, які вказують на існування цього явища у XVII-XVIII ст. Під час різних урочистостей в гетьманських резиденціях, старшинських маєтках виступали бандуристи. Володіли грою на бандурі гетьмани Богдан Хмельницький, Іван Мазепа, полковник Семен Палій. В складі полкової музики війська Запорізького були кобзарі-бандуристи.

Зусиллями дослідників кобзарства Гната Хоткевича, Василя Ємця, Оксани Ваврик повернуто із забуття прізвища Рафала Тарашка – професійного бандуриста (1441 рік); Чурила – придворного музиканта польського короля Сиґізмунда І (1498 рік); Веселовського, Нечая, Волошина – придворних музикантів польського короля Яна III Собеського; Стечка, який служив при литовсько-князівському дворі Яґелонів; віртуоза Войташка Длугорая та кобзаря Шумського зі Львова, які служили при дворах польських і німецьких вельмож; співця-кобзаря Андрія, при дворі турецького воєводи С. Гаштольда (1547 рік); співака-бандуриста Олексія Розумовського, який служив при царському дворі, отримав графський титул і одружився з імператрицею, інших.

Потребує більш ґрунтовного дослідження Глухівська хорова школа, в якій було відкрито кляси, де навчали гри на бандурі, скрипці та гуслях. Цю школу можна розглядати, як перший паросток професійної бандурної освіти.

Окремої уваги заслуговує і питання інструментів. Привертає увагу коштовне оздоблення інструментів, що побутували в середовищі еліти. Зокрема зберігся опис бандури І. Мазепи. Говорить сама за себе давня назва інструменту – торбан або панська бандура.

Кобзарство побутувало й у середовищі сільської культури, для якої важливим є збереження та дотримання всіх давніх традицій та манери гри, певний характер та тип творів.

Середовище української еліти теж мало потребу в бандурній музиці, тому цілком зрозуміло, чому Пантелеймон Куліш „хваєтоном мотався по Слобожанщині, шукав якихось настоящих кобзарів".

Кінець XIX ст.-початок XX ст. знаменний глибоким осмисленням кобзарства, що виявляється у появі ґрунтовних досліджень Філарета Колесси, Дмитра Ревуцького, зацікавленням цим культурним явищем широких кіл тогочасної української інтеліґенції, зокрема її найавторитетніших представників. Художники Порфирій Мартинович, Опанас Сластіон, Володимир Татлін, Сергій Васильківський володіли грою на бандурі. Під час роботи за мольбертом С. Васильківський, Лев Жемчужніков любили слухати гру та спів кобзарів. В творчості багатьох художників знайшла відображення кобзарська тематика.

Мотиви кобзарства присутні в поезії М. Рильського та літературних творах інших українських поетів, письменників. Таких прикладів можна навести багато. Це є свідченням вагомости цього мистецького надбання в життєдіяльності нашого народу, тому поява такого феномену у кобзарстві, як постать Г. Хоткевича, не була випадковістю. Його різнобічна творчість стала арґументованою відповіддю потребам часу та естетичним вимогам тодішньої еліти.

Українському кобзарству присвячені хроніки, літературні праці, музикознавчі дослідження, ряду закордонних хроністів та мемуаристів, дослідників-музикознавців, вчених.

На жаль, сьогодні в Україні належно не осмислені здобутки кобзарства, ще й досі для загалу не відома музична спадщина корифеїв кобзарства Г. Хоткевича, Григорія Китастого, Зіновія Штокалка. За винятком кількох музикантів, так і не набув поширення харківський спосіб гри, котрий дає набагато більші можливості у виконавстві. Праці бандуристів-дослідників, які опубліковані останнім часом, поширюються в дуже вузькому колі зацікавлених, що на загал не має істотного впливу.

Відсутність фахових дискусій в суспільстві з проблемних питань кобзарства, підручників з кобзарознавства для навчальних закладів, обмежена кількість радіопрограм та майже цілковита відсутність кобзарської тематики на телеканалах не дає змоги продемонструвати нові можливості цього інструменту, що не сприяє його поступові. Спотворений стереотип інструменту, як примітивного, з обмеженими можливостями, з специфічним репертуаром й дотепер годі витравити з свідомости багатьох представників нашої еліти.

(Закінчення на стор. 24)

Невмирущі скарби церковного співу

Зліва: Василь Гречинський, Альберт Кіпа, Василь і Юрій Трухлі.

НЮ-ЙОРК. – 27 травня в будинку Українського Інституту Америки спільно з Українською Вільною Академією Наук у США відбулася презентація книжки д-ра Василя Трухлого „Літургія, Збірка професора Івана Трухлого", яка вийшла під еґідою Академії і Фундації Катерини Здорик-Трухлої. Цим винятково цінним виданням д-р В. Трухлий увічнив пам'ять про свого батька – Івана Трухлого, визначного дириґента, талановитого інтерпретатора української народної пісні, неперевершеного знавця церковної музики, відомого організатора хорового мистецтва, який усе своє життя віддано служив українській культурі.

Відкрив імпрезу Ярослав Криштальський, президент Українського Інституту Америки, який зазначив, що презентація книжки є одним з заходів, які Інститут проводить на відзначення свого 60-ліття.

Вступне слово виголосив д-р Альберт Кіпа, президент УВАН у США. Він наголосив, що саме завдяки старанням д-ра В. Трухлого ми маємо унікальну збірку церковного співу – найстарішого на Сході Европи, до якої увійшли твори, зібрані професором І. Трухлим. Він також відзначив, що І. Трухлий та його дружина К. Здорик-Трухла належали до яскраво обдарованих особистостей, про що засвідчують документи, представлені в книжці, які висвітлюють їхнє багатогранне творче й суспільно-національне життя. Так склалися політичні обставини, що більшу частину свого життя їм довелося прожити поза Україною, на еміґрації. Та куди б доля не закинула І. і К. Трухлих, освітньо-культурна й громадська праця завжди були невіддільною частиною їхнього життя.

Д-р А. Кіпа нагадав присутнім, що подружжя Трухлих виховало двох синів – д-ра Юрія Трухлого і д-ра Василя Трухлого – знаних українській громаді патріотів і щедрих меценатів науково-культурних українських установ. Саме завдяки зусиллям д-ра В. Трухлого й побачила світ книжка, яку, як зазначив доповідач, „ми не лише презентуємо нашій громаді, а й святкуємо її вихід". Адже подібні видання є і науковим здобутком музикознавства, і справжнім святом для нашої культури.

Може видатися дивним, що редактором музикознавчого видання є доктор медичних наук, член Американського товариства професорів акушерства і гінекології, член багатьох професійних товариств, який читав наукові лекції та оперував у багатьох містах України. Він також почесний громадянин Вініпеґу, удостоєний звання „Українець року". Цей перелік здобутків та заслуг д-ра В.Трухлого далеко не повний без його паралельного професійного вишколу і захоплення музикою. Свої вищі медичні студії він розпочав одночасно з навчанням у консерваторії. У 1978 році д-р В. Трухлий став мистецьким керівником хору „Сурма". Хор під його батутою гастролював по багатьох містах Америки і Австралії. До музичної діяльности д-ра В. Трухлого належить і видавання нот. Це – скорочений варіянт презентованої книжки і „Літія. Панахида. Парастас. Похорон. Київського напіву".

Маґістер Василь Гречинський, дириґент і мистецький керівник хору „Думка", в недалекому минулому викладач катедри дириґування Львівської музичної академії ім. Миколи Лисенка та хормайстер Львівського Національного театру опери і балету ім. Соломії Крушельницької, на високому фаховому рівні проаналізував видання д-ра В. Трухлого „Літургія, Збірка професора Івана Трухлого" і докладно розповів про життєвий і творчий шлях І. Трухлого.

Зокрема він наголосив, що для багатьох поколінь фахівців хорового співу в Україні донедавна був цілком закритий цілий пласт музики. Хорові колективи понад пів століття не виконували жодних концертів Артема Веделя, Максима Березовського, Дмитра Бортнянського, літургійної музики чи духовних творів Миколи Леонтовича, Кирила Стеценка, Якова Яциневича, Олександра Кошиця. Твори цих композиторів були в повному забутті. Однією із спроб увічнити творчість композиторів духовної музики стало видання книжки В Трухлого „Літургія", до якої увійшли Велика ектенія, антифони, „Прийдіте поклонімось", тропарі, „Трисвяте", прокимни, Потрійна єктенія, Заупокійна єктенія, Єктенія за оголошених і вірних, „Херувимська пісня", Прохальна єктенія, „Вірую", „Милість спокою", „Достойно", Прохальна єктенія, „Отче наш", „Молитва за Україну", „Многії літа", додатки в композиціях Д. Бортнянського, Петра Чайковського, О. Кошиця, М. Леонтовича, Я. Яциневича, К. Стеценка та інших, зібрані його батьком.

До речі, мґр. В. Гречинський одним з перших повертав сценічне життя творам заборонених в радянській Україні композиторів. Доповідь мґр. В. Гречинського відзначалася ґрунтовною обізнаністю з матеріялом, поєднаною з глибиною наукової аналізи „Літурґії". Демонстровані на екрані фотографії з родинного архіву Трухлих вдало доповнювали виклад.

Особливу атмосферу в цю незвичайну імпрезу вніс спів учасників хору „Думка" – Євгенії Бабенко, Святослави Качарай, Клари Легкої, Павліни Побігушки, Леокадії Снігур, Володимира Добака, Ігора Стасюка, Юрія Снігура, Юрія Семенюка. Їм належиться особливе слово вдячности, адже, незважаючи на те, що імпреза відбувалася під час „довгих вихідних", вони приїхали звідусіль, щоб вшанувати пам'ять І. Трухлого, сподвижника і організатора хорового мистецтва на чужині, виконанням творів з його збірки – „Отче наш" М. Леонтовича і колядку „Коли звізда ясна" із Закарпаття в його обробці.

Д-р В. Трухлий, редактор і видавець, розповів про історію виходу книжки, над якою працював понад 25 років. Він підкреслив важливість цього видання для сучасної України, оскільки це єдина і перша книжка церковного співу українською мовою. І хоча зацікавлення нею в Україні велике, однак, досі не знайшлося ентузіяста, який би зробив його доступним для кожного священика й керівника церковного хору.

Д-р В. Трухлий подякував своїй дружині Лідії за повсякчасну допомогу і підтримку при підготуванні такого складного видання, яке стало, по суті, справою його життя.

На завершення д-р В. Трухлий продемонстрував фільм про урочистості з нагоди виходу книжки, які відбулися цього року у Київському міському Будинку вчителя, з участю Української Православної Церкви Київського Патріярхату, Патріярха Філарета і Всеукраїнської асоціяції музеїв.

У залі були присутні учасниці катедрального хору св. Трійці в Ню-Йорку, який у 1947-1961 роках очолював І. Трухлий, а його дружина К. Здорик-Трухла була головою сестрицтва. Зворушливо згадувала свого керівника наймолодша учасниця хору Валентина Наливайко. А Тамара Сидоряк передала привітання від усіх парафіян церкви Св. Трійці, які поважали й шанували проф. І. Трухлого не лише як керівника хору, а й великого патріота.

Не можна оминути увагою зусилля організатора цього заходу д-ра Ю. Трухлого, завдяки старанням якого імпреза пройшла з великим успіхом, в атмосфері особливої святковости.

Тамара Скрипка

ЧИТАЧІ ПРО КНИГИ

Українська пісня і словак

У словацькому місті Пряшеві наприкінці минулого року появилася книжка Івана Бірчака „Rudo Smoter a jeho piesen" (з українським підзаголовком „Рудо Смотер і його пісня", Пряшів, 2007) словацькою мовою, а резюме вміщене словацькою та англійською мовами, по одній сторінці, та на десяти сторінках – українською мовою. Справа в тому, що Рудольф Смотер за походженням – словак, але „проспівав" своє життя як український співак в Українській опереті, а потім в Піддуклянському українському народному ансамблі в Пряшеві. За 42 роки своєї професійної праці він виступив понад 10 тис. разів з українською народною піснею етнічних українців Словаччини і був удостоєний звання Заслуженого артиста Чехо-Словацької Республіки.

Р. Смотер досконало опанував лемківською говіркою та українською літературною мовою і є одним з небагатьох словаків, які не тільки вивчили мову своїх сусідів, але й пропагували українську народну пісню у Чехо-Словаччині, у США, Канаді та інших країнах Европи.

Для українського читача книга буде особливо цікава, оскільки, крім біографічних даних, в ній вміщено й інтерв'ю з митцем, висловлювання про нього, фотографічний матеріял та вибрану бібліографію.

Словак Р. Смотер – співак, народний оповідач, акордеоніст – професіонал з великої букви, й сьогодні, вже пенсіонер, звертає увагу тим, хто розбиває життя русинів-українців, що русини Східньої Словаччини (чи Закарпаття, Польщі, Румунії, Угорщини, декотрих республік колишньої Югославії) належать до української нації, незаперечним свідченням чого є саме українська народна пісня.

Р. Смотер не тільки виконував українські народні пісні, він їх і опрацьовував, працював у професійному українському театрі солістом, режисером і художнім керівником. Він не може приховати свого розчарування, що русини-українці Східньої Словаччини завдяки „міжусобній" боротьбі, яку затіяли і роздмухують з-поза кордонів декілька авантюристів, втратили майже всі свої русько-українські школи, яких на території Східньої Словаччини нараховувалось ще у 1949 році понад 300! Р. Смотер звертає увагу й на те, що це втрата не тільки для українців, але й для Словацької Республіки, оскільки йдеться про втрату унікального етнікуму, який зберігався тут століттями, що й доводить існування української народної пісні, яку співак вважає генієм народу.

Книжка про словака, який на все життя полюбив українську пісню, про одного з найвідоміших українських співаків Східньої Словаччини, появилася саме в часі, коли навіть на Закарпатті дехто вирішив творити окрему націю, яка б допомогла цей реґіон знов запроторити у неволю, з якої він так довго і так тяжко визволявся.

Автор книжки І. Бірчак не завжди виразно підкреслює, що йдеться про те саме поняття, коли вживаємо давню назву українців – русин. Складається враження, що словак Р. Смотер, довгорічний чудовий виконавець української народної пісні, краще знає, що русин і українець – це те саме поняття, ніж сам автор книжки.

Гадаю, що дехто з ідеологів окремої русинської нації міг би повчитися від словака, який полюбив не тільки українську народну пісню, але й мову та її лемківський діялект, яким він розвеселював тисячі глядачів на українських Святах пісні і танцю у Свиднику та далеко за межами цього унікального краю.

Творчий шлях Р. Смотера міг би послужити прикладом для багатьох українців не тільки у Словаччині, але й в Україні, де беззмістовна чужа „попса" запановує на українських базарах, у громадському транспорті, в радіо та телебаченні. Смак до гарного не у кожного зароджується, але й виховується.

Р. Смотер високо оцінює українську пісню взагалі, шкода, що ця книга не розповсюджена в Україні, може б, декому „відкрила очі" на українську народну пісню, яка дійшла до нас через усі сторіччя – її не знищили ні війни, ні революції, ні голоди, ні холоди, а зачаровувала вона не тільки українців, але й чужинців – прикладом цього і є словак Р. Смотер.

Йосиф Сірка,
Торонто

Поезії як струмок джерельної води

Поезії Дарії Рихтицької – надзвичайні, прекрасні, одушевлюючі, з глибокою життєвою філософією, легкі до сприймання, але дуже глибокі у виразі людських почувань.

Мініятюрні поезії – короткі, але надзвичайно суттєві – думка визначена в короткій формі. Поезії більшого формату, як описи буття поетеси в Києві – глибоко патріотичні, як теж схоплені в них найменші деталі життя, які поетеса глибоко відчуває і охоплює, співчуває...

З надзвичайною точністю описи перебування в Римі теж віддзеркалюють не тільки історичні надбання, але підхоплення щоденного життя, вигляду людей. Розділ „Двері ілюзій" – просто фантастичний – глибокі любовні почування висловлені прозоро, чисті, кришталеві, але також вагомі найінтимніші моменти, віддані з душевною екстазією.

Всі поезії повиті серпанком самоти і смутку. Читати поезії Д. Рихтицької – це як напитись джерельної, чистої водиці, коли є спрага...

Ліда Добровольська,
Дітройт

Коли слухаю слова пісні, народженої українцями в далекій еміґрації, „Чужино, чужино, не заміниш мені України", то розчулююсь до сліз.

В дні роботи форуму українців у Києві поет Микола Ткач сказав, що не лише українські еміґранти по всьому світу, а й ми всі, що жили в поневоленій Україні, відчували себе вигнанцями на своїй рідній землі. Позбавлені права називати себе спадкоємцями великих предків, можливости визнавати велич і давність історії й культури свого народу, ми були безправними рабами і закладниками машини нищення на своїй рідній землі.

І про це завжди повинні пам'ятати наші брати з чужих держав, особливо, коли вони приїжджають вперше на рідну землю, що лежить в руїні. Нехай відчувають велич душі того роду, який уже був на грані повного знищення, а нині воскресає в муках породіллі.

Ось переді мною книжка Дарії Рихтицької, українки, що майже все свідоме життя прожила поза Україною, але залишилась українкою. Рідне слово склало для неї сутність життя. „А сутністю буття є тільки Україна", – написала вона у вірші „Полум'я тиші".

Я впізнала в Д. Рихтицькій посестру з крови і духу, і це сповнило довіри до її слова. Для мене ідеали життєві і мистецькі – нероздільні. І цей світ, виплеканий страдницькою душею, ця голуба троянда, що зросла на чужому ґрунті, а зрошувалась тільки чистою сльозою і живилась вітрами з далекої Батьківщини, творились не заради слави, не заради визнання в літературних колах. Це дуже інтимний світ, майже альбомна поезія, яка народжувалась лише з потреби душі і ставала для неї крильми, що не давали впасти в примирливе рабство.

Поезія Д. Рихтицької – це тиха розмова з тими, чий життєвий досвід, чий подвижницький приклад не давав авторці зациклюватись на побутових проблемах. А їх Д. Рихтицькій не бракувало. Сама на чужині, з трьома маленькими діточками, сам-на-сам із страхом втратили їх для України, з одвічним почуттям вини перед батьком, якого не змогла поховати в рідній землі. Оце ґльобальне почуття провини за недолю вселенську, за покуту цілого роду і народу, – це теж дуже українське в Д. Рихтицькій. Людина без Батьківщини – це людина без покаяння і без майбутнього.

„Неокрилена рухом слова,
мертвою лежала зброя.
Покоління, примирливість,
байдужість до людських доль,
злочин мовчання...
Спорохнявілі душі,
Людина без роду..."

В одному із своїх віршів авторка висловилась так: „Ми ж пишемо кров'ю на рідній землі...". Живучи на чужині, вона духом ніколи не розлучається з Україною, і тому звучить в кожному її слові така глибока повага до своєї материзни. Ця повага до рідного краю – „як дитинна стежина до мами".

Д. Рихтицька пише верлібром, у якому відчутний вплив української пісенної традиції – нагадує метрику українських дум, звідси – часті повтори, нанизування, взаємопідсилення образів! Я дуже розумію, як багато важить на чужині така тиха, зворушлива поезія. Вона є своєрідною оазою для українців, які самі собі творять український храм, вкладаючи в його будову цеглинки своєї любови.

З статті поетеси **Марії Чумарної**
Львів (1992 рік)

Кобзарство...

(Закінчення зі стор. 22)

Пошуками новітніх моделей інструменту займався відомий бандурний майстер Олександер Корнієвський. Не менш відомі майстри Леонід Гайдамака та Герасим Снегірьов виготовили цілі родини оркестрових бандур. Працював над взірцем концертної бандури Іван Скляр. Вдосконалення бандури триває і дотепер. У Львові зусиллями відомого конструктора-бандуриста проф. Василя Герасименка створено ряд інструментів концертного типу.

Нові можливості та новітнє звучання має бандура Романа Гринькова, внука кобзаря Петра Пашка. Творенням нових мелодій, ритмів на бандурі, які б відповідали духу часу, переймалися визначні діячі нашої культури Г. Хоткевич, Г. Китастий.

Цей творчий пошук продовжують сьогодні митці Віктор Мішалов, Тарас Лазуркевич, Олег Созанський, Дмитро Губ'як, Кость Новицький, Р. Гриньків. Яскравою сторінкою в бандурній музиці сьогодення є твори Ольги Герасименко.

В молодіжному середовищі прослідковується поява ще одного напрямку у кобзарстві, який отримав назву – бардівський. Характерними рисами цього напряму є наявність сучасних текстів в поєднанні з мелодіями та ритмами сьогодення. Новаторство, як поступ у розвитку, є невід'ємним явищем культури.

В мистецтві відбуваються великі зміни в зв'язку з застосуванням нових технологій виконавства (фонограми, різноманітна музична апаратура).

Виникає багато різноманітних музичних груп, для яких характерними є насамперед зовнішні ефекти – потужна сила звуку, освітлення, танцювальні елементи, різні видовищні засоби.

У зв'язку з цим постає проблема: як на тлі зовнішньо ефектних, але часто порожніх, антимистецьких музичних творів показати бандуру з її ніжним, вишуканим звуком, як цей інструмент зробити сприйнятливим для молоді, як досягти того, щоб твір, який виконують на бандурі, однаково хвилював як виконавця, так і слухача, був зрозумілим як в Україні, так і за її межами?

Тетяна Шаленко,
керівник капелі хлопчиків-бандуристів „Гамалія",
Львів

У СВІТІ КНИГ

Про Миколу Дупляка – в Росії

Відомий літератор-журналіст українського походження, донеччанин Ігор Свинаренко пише і видає свої книжки російською мовою. У них він намагається відкрити своїм російським читачам сумну правду про негаразди їхньої держави. Цим наміром сповнені його книги „Така країна", „Росіяни сидять" (нариси з тюремного життя), „Прогулянки землею", а особливо „Москва за океаном" (нариси з американських міст з назвою Москва, 2002 рік), з якої ми вміщуємо розділ „Україна у Підмосков'ї" у перекладі українською мовою.

Пішов на пенсію мій знайомий потомствений московський українець, корінний москвич Стів Ферке. Колектив підмосковної української газети „Народна воля", у якій, крім Стіва, є ще один працівник – головний редактор, тепло випроводив ветерана на заслужений спочинок. Стів вільно володіє десятком польських слів і це дає йому певність у тому, що він знає українську мову. Цікаво, як він з такими знаннями працював в українській газеті?

– Чого ти дивуєшся, адже я не репортером був, а складальником, – заспокоїв він мене англійською мовою.

Стів часто приїздить до редакції. Це у Скрентоні, що у 20 км. від Москви. Якось він і мене намовив туди поїхати – зміцнювати дружбу українських російськомовних журналістів з американськими українськомовними журналістами. То поїхали зміцнювати.

Найбільшим американським україномовним журналістом в цілому Підмосков'ї виявився головний редактор „Народної волі" Микола Дупляк, людина симпатична і працьовита.

Для початку Микола вирішив поставити усі крапки над і (з законною гордістю, до речі, тому що такої літери в російській абетці немає, у в українській та англійській – є!). Я мав відповісти на його настороженe запитання: чи я належу до кіл, які намагаються знищити незалежність України? Дізнавшись, що ні, Микола пом'якшав і спробував пояснити своє суворість:

– Розумієш, ми, українці, дуже вразливі..

– Миколо, кому ти пояснюєш? Чи я не знаю?

Треба пояснити, що Микола зовсім не говорить російською. Ми розмовляли українською мовою, причому Микола ввічливо запропонував перейти на англійську, якщо мені важко його зрозуміти. Але я тримався.

Що бесіда! Фактично я брав у нього інтерв'ю, а він – у мене... При цьому відчуття у мене було таким дивним, що пером не описати. Відчуття гострої хронічної нереальности дії, яке термінами соцреалізму на описувалося. А описувалося термінами сюрреалізму: „Поблизу американського міста Москви два чужинських журналісти брали один в другого інтерв'ю українською мовою".

Усе ж, відповідаючи на мої запитання, Микола розповів про себе. Він став жертвою антиукраїнських настроїв у Польщі, де народився і жив. Після війни поляки виселили усіх етнічних українців з їхніх правічних земель до польської Прибалтики, відібраної у німців, яких теж кудись виселили. Взагалі, дотепне вирішення, але насправді – хамство... Мову вивчати не дозволяли, і він її освоїв лише в дорослому віці.

Потім поїхав до Америки. Намагається тут служити Україні, редагує газету, яка виходить з 1910 року. Наклад – 2 тис. примірників.

Американці, на відміну від поляків, Миколу не переслідують. Навіть дозволяють вивішувати український синьо-жовтий прапор з тризубом поруч з американським – на День незалежности України. Він потім тижнями висить – і нічого!

– В СРСР за цей прапор до тюрми саджали, – нагадує Микола.

Після путчу він усе ж вперше в житті відвідав Україну і випив пригорщу води з Дніпра. Зробити це він пообіцяв колись на науковій конференції, де докоряв полякам за великодержавний шовінізм і антиукраїнські настрої. Його відмовляли: „Це ж Чорнобиль!" Все одно випив...

Я погортав газету. Газета, безумовно, цікава. Вона цілеспрямовано висвітлює актуальні теми, як, наприклад, місце України на міжнародній арені. Гідне місце в газеті посідають матеріяли про успіхи української економіки, взагалі про будівництво нової України. Реґулярно вміщуються дописи про новини культури. Є допис про те, що в родині Пищимухів в усіх п'ятьох дітей – українські імена. І вони люблять українські пісні. Цитата: „Також важливо, щоб сини знайшли собі українських подруг життя". Наш приятель Ферке у цьому підвів: одружився з ірляндкою, дочку за італійця віддав. Звісно, є ще проблеми, і газета на обминає гострих тем. (Прим.: Г. Свинаренко на двох сторінках книжки перелічив рубрики і заголовки статтей з „Народної волі").

Ще мені показали книжки, які вони видають. Майже усі про наболіле – ось врешті впаде більшовизм, Україна стане вільною, та й Росія теж заразом.

Збулося! Ну то що ж тепер? Може, зібрати валізи і з піснею – до вільної, самостійної України? Ні... Це подібне до того, якби Дон Кіхот одружився з Дульсинеєю і почав з нею господарювати. А хто тоді йшов би на подвиги? Хто оспівував би чари далекої коханої? Хто присвячував би їй ліричні, не дуже художні, але чуттєві вірші і друкував би їх в далекій Америці накладом у 2 тис. примірників?

Усе ж, якщо серйозно: чи повернувся хто з українських патріотів з чужини, з Америки, на вільну, незалежну батьківщину? Це ж тепер просто і безпечно.

– Аякже! Ось недавно одна родина виїхала в Україну!

Микола розповів продробиці цієї історії. Юнак з західньої України пішов добровольцем на фронт, до війська. Але воював на той бік... До німецького війська пішов, до Дивізії „Галичина". Після війни з зрозумілих причин до жінки не повернувся. Загубилися вони у житті. Поїхав до Америки і став у ній жити. Після 1991 року дружина віднайшлася. Жива і вільна! Ветеран забрав її до Америки, але вона затужила і повезла чоловіка в Україну. Живуть на американську пенсію, котра там – казковий скарб. Допомагають своїм близьким, які воювали з радянського боку.

Уявляю собі, як зустрічається дивізійник з ветеранами Червоної армії. Вони його обзивать зрадником. Він щиро дивується:

– Я проливав кров під синьо-жовтим прапором, на уніформі мав тризуба. Це ж наша державна символіка тепер! Я зі зброєю в руках боровся за незалежність України, визволяв її від комуністів і москалів – і вона вільна. Оскільки я воював за справедливу справу, то старість моя гідно забезпечена, я – заможна людина. А за що ви воювали? Де ті комуністи, яким ви продалися і під гнітом яких стогнала поневолена Батьківщина? Ось ви ображаєтесь, що пенсія у вас злиденна, та й ту затримують... Дивно... Я думав, що ви радієте, що вас не засудили як військових злочинців, не посадили до табору. Ну гаразд, я вас почастую за вашої біди. Німеччина, кажете, погана? Хіба? Її шанують у світовому співтоваристві. Фашисти погані? Так їх немає від 1945 року, їх засудили в Нюрнберзі. А що ваші комуністи?

Мабуть, наші ветерани йому щось відповідають. Ви хотіли б опинитися на їхньому місці? Ото ситуація...

Вірші полтавської вчительки

В пам'ять про Лесю Українку

Лесина пісня з Волині,
Лине по всій Україні,
З піснею лине душа,
Ніжна, мов Леся сама.
Пісня пронизує серце,
Стукає трепетно в дверці,
Манить у поле, у ліс
Мавка з короною кіс.
Пісня бринить на гітарі,
Лине до Лесі під хмари,
Ніжно звучить вона в гаї,
Кличе в незвідані далі.
Звуки тужливі сопілки,
Листя кленової гілки,
Кличуть дівчат погойдатись,
В шати зелені убратись.
Сумно співає Лукаш,
Та пісня запалює нас,
Зве до любови й життя,
Кожного з нас окриля.
Лине весною і літом,
Лине із словом привітним,
Сонцем із хмар виглядає,
Пам'ять про Лесю шукає.
Лесина пісня з Волині
Лине по всій Україні,
З піснею лине душа,
в обрії Леся сама.

Материнське слово

Красота жіноча
Це в щасті перлина,
Не забувай, доню,
В тяжкую годину.
У повного щастя
Перлин забагато,
Ніхто всіх не має,
Гомоніла мати.
Проте три перлини
Ти повинна мати,
Як рідну дитину
Їх оберігати,
Перша перлина –
Це душа жіноча,
Добра і чутлива,
Як птах серед ночі.
Ця перлина Богом
Дається людині,
Як і врода, доню,
Вони не єдині.
А другая перлина –
Це розум людини,
Ясний і глибокий,
Як річка в долині.
Якщо розум довший
За твоє волосся,
То з ним, доню, добре
На світі б жилося.
А третя перлина –
Це твоя удача,
Вільна і доступна
В праці не ледача.
Ніжна і мінлива,
Що вміє кохати,
Любить і любима –
Так бажала мати

Чи було це коханням?

Чи було це коханням не знаю,
Тільки в пам'яті все ожива,
Як згадаю берізки у гаї
І колихані вітром жита.
Ми п'яніли від запаху квітів,
Від волошок, що в житі цвіли,
Ми бажали тривалого літа,
Щоб яснішими зорі були.
Та хмаринки тісніше збирались,
Половіли від вітру жита.
Я його у гаю не діждалась,
Він з другою пішов у життя.
Більше наші стежки
не стрічались
Хоч серця наші хочуть цього,
На порозі стоїть уже старість,
Та в гаю я б чекала його.

Ой, не тьохкай соловейку

Ой, не тьохкай соловейку,
В гаю на калині,
Ти затьохкай, соловейку,
Мені на чужині.
Та заспівай тую пісню,
Що співав ти в гаї,
А я стежки пригадаю,
Із рідного краю.
Пригадаю батька-матір
У старій хатині,
І калину, і той явір.
До них я полину.
Я погляну у віконце,
Де батьки чекають,
Нехай місяць, нехай сонце
Їх у сні потішать.
Ой тяжкая у них доля
Самотні лишились,
Лише явір, лиш тополя,
До них прихилились.

Наталя Кушнір,
с. Світлогірське, Полтавська обл.

АРХІВИ СВІДЧАТЬ

В чужих мундирах – за свою справу

28 квітня цього року сповнилося 65 років від дня створення Дивізії „Галичина". 18 липня 1943 року виїхав перший поїзд з добровольцями на рекрутський вишкіл в Гайделяґрі біля Дембіци, у Краківському дистрикті.

В половині 1943 року дві диктаторські надпотуги Европи кривавились в загарбницькій війні, що тривала вже понад два роки. Початкові воєнні успіхи Німеччини почали обертатися в поразки, а досі слабка і небоєздатна Совєтська Армія, що зазнала величезних втрат, підтримувана тепер західніми аліянтами, особливо Америкою, почала перебирати ініціятиву у свої руки...

Щойно тепер німецькі чинники пригадали собі, що на початку їхнього походу проти Совєтського Союзу багато народів Східньої Европи бажали творити свої збройні сили і йти війною проти совєтського режиму, за своє визволення. Були це балтійські народи, а головне – була такою Україна, зі своїми ресурсами і багатомільйоновим народом.

Німці вирішили організувати чужоземні військові відділи, що мали б боротися проти большевизму. Але в усіх цих чужинецьких формаціях мусів бути німецький рамовий персонал, а усі вищі командні пости були обсаджені німцями. Такі умовини не посилювали довір'я чужинецьких вояків до німців.

Був ще й інший аргумент – Німеччина не обіцяла самостійности тим народам, з яких рекрутувались добровольці, мовляв, найперше переможемо більшовизм, а тоді кожний нарід отримає винагороду за його вклад у боротьбу. Зрозуміло, що це не викликало великого ентузіязму у тих народів.

З іншого боку, ці народи знали, яка доля чекає їх, коли повернуться назад більшовики, і тому вони стали перед альтернативою вибирати „менше зло".

До Дивізії зголосилося 82 тис. добровольців. З цього числа понад 17 тис. були покликані на вишкіл. Спочатку мобілізованих вишколювали в поліційних полках, розташованих в різних містах Німеччини, Франції і Голяндії, а в лютому-березні 1944 року усі полки було привезено до Нойгамеру і там зформовано одну Дивізію. В червні того ж року її вислано на фронт біля Бродів.

Відомо, якою трагедією для Дивізії стала битва під Бродами в липні 1944 року.

Після Бродів в половині жовтня 1944 року новозформовану Дивізію перекинуто на Словаччину для охорони уряду і населення перед комуністичними партизанами. В січні 1945 року Дивізія була на марші зі Словаччини у Словенію для поборювання партизан Йосифа Броз Тіта. А вже 1 квітня Дивізію було перекинуто на фронт в Штирії (Австрія) між Бад Ґляйхенберґом і Фельдбахом. Дивізія утримувала цей 30-кілометровий відтинок аж до капітуляції перед англійцями 8 травня 1945 року. Англійці перевели понад 10-тис. масу вояків в табір полонених в Ріміні (Італія). Решту вояків взяли в полон американці.

Дивізія була витвором українського народу і, помимо своєї офіційної назви „Галичина", не була вона виключно галицькою. Вона була всеукраїнською за духом і якраз тому єднала у своїх рядах бандерівців з мельниківцями, гетьманців з УНРадівцями, східняків з західняками, православних з католиками.

Підпільний поет Марко Боєслав писав в одному вірші:

„Колись судити будуть нас,
ми знаєм,
Одні за нами, другі проти нас,
Хтось певно скаже
за старим звичаєм:
На боротьбу був непідхожий час!
Це правда,
час важкий, жорстокий,
Під ноги кида тисячі колод!
Та знайте!
Нам не жаль кровавих соків,
Бо ними вічно житиме народ".

Богдан Шарко,
голова Братства Дивізійників у Німеччині

Від'їзд добровольців 18 липня 1943 року. Група з Коломийщини.

Батерія легких гавбіц на вправах в Нойгамері, весна 1944 року.

Частина табору полонених дивізійників в Ріміні (Італія).

Українська оркестра 1-ої Галицької Дивізії.

Хрест на вояцькій могилі під Фельдбахом з написом: „Полягли за Україну 15 квітня 1945 року десятники Стасенко, Билюляк, стрільці Попович, Баранецький, Кунищук, Самолюк, Приходько".

НА ДОЗВІЛЛІ

„Придибенції" Миколи Сома

У „Свободі" (ч. 22) було вміщено рецензію Ганни Черінь на нову книжку відомого українського поета Миколи Сома „Передай кодолу!", до якої увійшли його ліричні, гумористичні та сатиричні вірші, а також гуморески-„придибенції". Одночасно автор прислав до „Свободи" свою книжку з дарчим написом. Вміщуємо окремі „придибенції" з цього видання (з незначними скороченнями).

Максим Рильський: „Яка різниця?"

Наприкінці 1949 року в газеті „Радянська Україна" з'явилася стаття Ф. Єневича „Філософські концепції націоналістичних помилок Максима Рильського". З цього приводу у Спілці письменників України влаштували збори. Прийшов і сам автор статті-компромату із товстелезним портфелем. Ф. Єневич розпочав доповідь про націоналістичні рецидиви й збочення поета. Розмова була довга і нудна, аж доки вийшов на трибуну Максим Рильський і сказав: „Яка різниця між філософом Єневичем і любомудром Григорієм Сковородою? Сковорода носив свої ідеї в голові, а сухарі – в полотняній торбині. Єневич же носить сухарі в голові, а думки – у товстому портфелі...".

Сон в руку

Ідучи на чергове засідання в Інститут фольклору та етнографії, Максим Рильський оповідав своїм колегам:

– Я вже забобонним став, почав вірити у сни. От снилося мені вчора, буцімто я сиджу на засіданні президії Академії Наук і слухаю доповідь товариша Булаховського. Прокидаюсь – а справді: я там сиджу і слухаю ту саму доповідь Булаховського.

Ювілейний тост

Максим Рильський виступає на ювілейному бенкеті Миколи Бажана:

– Тут багато говорили добрих слів про нашого шановного Миколу Платоновича. А я хочу цю чарчину підняти за нього як за великого гуманіста.

Бажан перебиває:

– Максиме Тадейовичу, навіщо перебільшувати? Я ще мало зробив у цій сфері.

– Що ви мало зробили гуманного – ми це знаємо. Але ж ви народилися в містечку Гумані – отже, ви найбільший гуманіст.

Остап Вишня: „Я вже насидівся"

У наші студентські роки на творчі зустрічі до Київського університету охоче приходили корифеї української літератури Максим Рильський, Володимир Сосюра, Андрій Малишко, Михайло Стельмах. А того незабутнього дня ми з нетерпінням чекали Остапа Вишню, якого безтямно любили і шанували. Адже ми всі знали, що видатний майстер сміху був репресований, 10 років одсидів у сталінських концтаборах.

І ось він прийшов! У широкому коридорі з'явилася його скромна, нічим не примітна постать. Я тільки помітив стареньку сіру піджачину і в руках зіжмаканий картуз. Невже це він – Остап Вишня? Ми, молоді поети, біжимо майже навперейми, щоб посадити нашого шановного гостя на чільне місце. Один стілець несе староста нашої літстудії Василь Симоненко, другий несу я. Але Павло Михайлович заспокійливо махає обома руками, уважно оглядає Симоненка і мене. А потім лукаво усміхається: „Хлопчики, посидьте ви самі. Я вже насидівся..."

Гордість Ліплявого

В Українській радянській енциклопедії записано, що відомий російський письменник Аркадій Гайдар під час війни загинув у бою в с. Ліплявому Канівського району. У Каневі йому споруджено пам'ятник і музей. В 1960-их роках до його музею в Каневі школярі та вчителі ішли, немов на прощу. Була така вказівка з Москви. Саме сюди навперейми поспішали творці всесоюзної дитячої літератури. Щонайбільше – із Москви.

Якось юрмище поетів напало на мале село Ліпляве. До шмиги їм припала щедра випивка і закусь за святковим столом. У хмелю красномовства тут забули навіть про Гайдара. Аж тут велемовні гості раптом згадали господаря села і великодушно дозволили йому промовити вдячне слівце. І голова сказанув таке: „Ліпляве горде тим, що під нашим селом був убитий великий російський письменник Аркадій Гайдар".

Переклад Лукаша

Микола Лукаш вранці стоїть у черзі за молоком. Підходять дві молодички з явним наміром узяти щось без черги. Микола вирішив пококетувати трохи і галантно звертається до них:

– Звідки тут взялися такі чарівні жіночки?

Вони йому з погордою:

– Ми нє понімаєм по-вашему...

– Я можу й перекласти: „Куда ви, бл...і, лєзєтє без очєрєді?"

„На іном язике"

Це було в суді Радянського району міста Києва. У тому судилищі я виступав від імені Київської організації Спілки письменників. Судова справа торкалася світлої пам'яті Андрія Малишка та Любови Забашти. У їхню квартиру (у Малишкову світлицю) намагалася вселитися підступна особа. Справа була непростою, але я твердо вірив, що цей клубок розплутаю в суді.

Я припустився лише однієї промашки („промашка" – улюблене слово Андрія Малишка). Я забув про те, що виступаю у Радянському районі нашої радянської столиці, а головне – в радянському суді, де офіційна мова протоколу теж була радянською. Тож тільки я почав свою промову, як тут, мов ужалена, підскочила секретарка суду: „Я нє могу протокол пісать! Нєльзя лі на іном язике?".

Я сказав: „Добре, я буду говорити на іном". І почав читати в оригіналі великого німецького поета Генріха Гайне: „Ді зоне шайт, ді люфт іст райн". Суд занімів. Навіжена секретарка знову підскочила: „Я етого тоже нє знаю. Ґоворітє на свойом. Какось разбєрусь". Приголомшений суддя теж перейшов на рідненьку мову. А я зухвало та упевнено довів свою промову до кінця. Не якоюсь, а рідною мовою. Мене уперше похвалили у Спілці письменників.

Автори тепер відомі

На початку 1960-их років у Києві – та й по всій Україні – ходило по руках немало анонімних віршів. Серед них – дві сатиричні мініатюри, присвячені-приперчені міністрові освіти Іванові Білодідові та поетові-академікові Миколі Бажанові.

Через багато років я нарешті встановив авторство за допомогою відомого поета-пересмішника, мого побратима Олеся Жолдака. Отже, веселий мадригал написав Андрій Малишко, а другу окрушину створив Жолдак.

Була сподівана розмова,
Минули літо і зима.
Тепер лиш мова Бажанова,
Бо української нема.
Тому така на серці мряка
Ще й холодюга крижана.
Лиш гола лисина, мов с..ка
Звитяжно сяє в Бажана.

Андрій Малишко

Говорила баба діду:
„К Білодіду я поїду,
Ізучу двомовну мову
І вернусь обратно-знову".
А дід каже: „Не тринди,
К Білодіду нєт єзди".

Олесь Жолдак

Гідна відсіч

Десь у середині 1980-их років у Кримській області (нинішній автономній республіці) відбувались Дні всесоюзної літератури. Серед гостей свята скромно походжав чемний і привітний Іван Драч. П'яні і нахабні московські клясики не дають йому проходу: „Дорогой Ваня! Отдай нам назад исконно рускій Крим!". Іван Федорович нарешті не витримав: „Хіба вам України мало?".

Забув штани

Якось я цілий місяць виступав у шахтарському місті Лисичанську. Свіжі сорочки були в мене запасні, але штани були одні-однісінькі, вже геть замащені з усіх боків. Довелося купити нові. А ті старі я повісив у міському готелі. Як повісив, зразу ж їх забув. До Києва поїхав у нових штанах.

За той місяць творчого відрядження я подружився із секретарем Лисичанського міського комітету партії. Це була симпатична молодиця. Подружився я і з її чудовим товариським чоловіком-шахтарем та з їхніми привітними синочками. Ми швидко перейшли на „ти". Та мила Людмила ніяк не могла позбутися звички все довкілля називати: мій народ, мій Лисичанськ, моя лікарня, мій готель. Отож тоді услід за мною в Київ полетіла посилка з Лисичанська. І там була така записка: „Дорогий Миколо! Ти забув у мене ось ці штани. Негайно надсилаю їх тобі. Пробач, як щось не так. Людмила". Ту історичну посилку на пошті одержав не я, а моя ріднесенька дружина. Що було – того не передати.

Почесний член

У минулі роки я нерідко виступав у жіночому гуртожитку київського заводу „Більшовик". За любов до чарівного жіноцтва мене вирішили якнайкраще вшанувати. У той застійний час найвищою відзнакою було зачислити письменника до активних членів комуністичних бригад. За підписом директора заводу і партійного секретаря мені було вручено незвичайний, навіть історичний документ „За заслуги в комуністичному вихованні молоді поет Микола Сом зараховується почесним членом жіночого гуртожитку". Моя дружина, прочитавши, тихо заридала: „Нікому не показуй...".

У жіночій тюрмі

Виступаю в Чернігові. Публіка унікальна – жіноча тюрма. Читаю лірику – жінки зідхають, читаю гумор – жодної усмішки. Тут не до сміху. Зі мною поруч грізно „возсідає" начальник тюрми – єдиний тут мужчина. Стараюся наблизити своє слово до матерів, жінок, сестер. Слухають уважно, ставлять прості питання: звідки родом, хто мої батьки та скільки я разів одружений?

У кінці творчої зустрічі я готовий усіх розцілувати. Здається, вони теж... А до мене підступає із букетом квітів це (як я уже сказав) страшилище. Вперше любо посміхається, тисне правицю і офіційно каже: „Ґражданін Сом! Ви нам очєнь понравілісь. Оставайтєсь у нас навсєґда...".

Клясик. Малюнок з книги, яку ілюстрували Анатолій і Олексій Базилевичі.

ПОСТАТІ

Хто був Поль Половецький

Олександер Панченко

„І він писав,.. писав з любов'ю
Батьків своїх сльозами й кров'ю
Та потом їх труджених рук...".

Цими напрочуд зворушливими рядками авторського вірша я хочу відкрити для усієї України постать незабутнього лохвичанина, уродженця мальовничого села Білогорілка, математика, професора, патріота й українця з козацького роду – Полікарпа Плюйка, який більшість своїх яскравих та патріотичних, душею й серцем роками вистражданих праць написав під псевдом „Поль Половецький".

У своїй короткій автобіографії „Мій родовід", написаній на чужині, у США 5 серпня 1974 року, П. Плюйко зазначав: „Народився я 8 березня 1903 року в бідній, козацькій по стану родині в селі Білогорілці, Лохвицького повіту на Полтавщині. Батько мій – Порфирій Плюйко – був першою в селі людиною, що навчилася від дяка читати й писати, і це дало йому змогу бути сільським писарем від молодих років і аж до 1919 року.

Мати – Мотрона (уроджена Трохименко) – була велика трудівниця, мудра, щиросердечна в поводженні в родині і зо всіма сусідами, через що користувалася великою пошаною.

Дід мій (по батькові) Михайло умер, коли мені було два роки. Знаю, зі слів матері, що він був героєм оборони Севастополя, був навідником батареї і дослужився до чину унтер-офіцера. Звідси й пішло прозивання нас по вуличному – „Мундіренки".

Коли мені було коло трьох років, батько поніс мене взимку подивитися на весілля. Ноги мої, хоч і були закутані, але задубіли, і внаслідок цього я дістав плеврит в правому боці, що мучив мене цілих два роки. Моя хвороба так вимучила батьків, що вони говорили: „Хоч туди, Господи, хоч сюди". І вийшло – „сюди". Я видужав.

Маючи великий нахил до співу і музики, я вчився від 1920 року гри на фортепіяні під керівництвом Броніслави Маторіної (парижанки). Це дало мені змогу поруч з учителюванням у трудовій школі міста Глинська (по закінченні Соціяльно-економічної школи) організувати хор (при Сельбуді) і бути його дириґентом (і акомпаніятором), аж до осени 1926 року, коли я, одружившись з місцевою красунею Оленою Данник, вступив до Київського інституту інженерів шляхів, а дружина – до Київського медичного інституту, звідки через місяць їй довелося втікати, бо один землячок подав донос, що О. Данник – куркулька, з контрреволюційної родини...

Закінчивши інститут в 1930 році, я був спрямований, як політично неблагонадійний, на Томську залізницю, в найглухіший Топкинський район. Опинившись в глушині Сибіру, в самому серці побудови „соціялізму", усіяному концентраційними таборами, наповненими майже виключно українцями, я почав втрачати спокій, сон і рівновагу, і перетворився, фактично, на внутрішнього еміґранта. Почав захоплено писати...

Незабаром я опинився на спискові „ворогів народу", по радіо летіли слова: „Плюйківщина!.. Плюйківщина!" Мене викинули з системи залізничного транспорту. Єдиним порятунком для мене лишалася втеча...

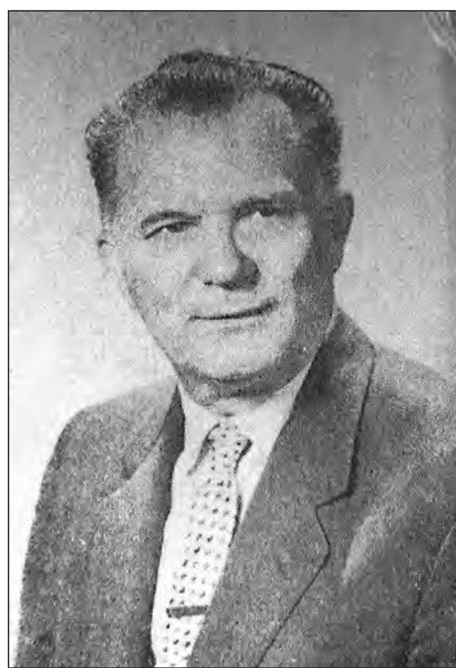
Мав чотирьох братів і одну сестру. Всі уже в цю пору писання мертві. Ось їх імена: Марко (нар. 1887 року), Антін (нар. 1890), Іван (нар. 1892) – закатований НКВД в 1938 році, Георгій (нар. 1906 року) та Настя...

А я, Полікарп, маючи 72-ий рік, живу в Америці, і час від часу листуюся зі своїми племінниками й племінницями та допомагаю їм матеріяльно, що вважаю за свій святий обов'язок. 5 серпня 1974 року".

„Було якраз на Полтавщині,
В степах Посульської рівнини,
Село – Зеленая Криниця.
На мапу можна б подивиться,
Щоб знати, де лежить воно.
Та ба! – було це все давно.
Селяни назву ту змінили,
Бо, як всі люди говорили,
На протязі кількох років,
Там більшість вимирала дворів
Від голоду і від хворіб".

Це якраз про лохвицьку Білогорілку.

У 1945 році Плюйко опинився у Західній Німеччині, в таборі утікачів в Мітенвальді, де був учителем математики в українській гімназії. Переїхав до США у 1950 році, працював як механічний інженер до 1968 року в Клівленді, Огайо. З осени 1958 року до літа 1959 року плідно й активно працював над створенням англоросійського математичного словника в Ан-Арборі (Мишиґен).

Поль Половецький

Мав також музичний і поетичний хист. Ще у підсовєтських умовах таємно написав низку віршів, які побачили світ лише після війни, під псевдом „Поль Половецький", серед них – історична поема-сатира „Цар Премудрий Саривон" (1965), лірика-сатира „Над безоднею" (Буенос-Айрес, Арґентина, 1978), „Проти течії" – п'ять праць на соціяльно-політичні теми, видані в 1966 році в Канаді в українському видавництві „Наша

(Закінчення на стор. 29)

Депутатська...

(Закінчення зі стор. 1)

реґламент праці парляменту, зачитавши заяви І. Рибакова та Ю. Бута про їхній вихід з коаліції. Директор Аґентства моделювання ситуацій Віталій Бала припускає, що „на Яценюка напередодні дуже сильно натиснули, після чого він зважився на безпрецедентний крок – оголошення заяв депутатів про вихід з коаліції. Чинне законодавство не передбачає такого правового поняття, як вихід з коаліції окремих народних депутатів, оскільки вони не є суб'єктами формування коаліції"

Однак, зрада І. Рибакова і Ю. Бута, а також стара відмова „нашоукраїнця" Івана Плюща працювати в коаліції, все ж створює в парляменті гостру проблему, розв'язати яку може тільки Конституційний суд. Основний закон вимагає, що до складу зформованої фракціями коаліції має входити більшість народних депутатів. Без названої вище трійки необхідної більшости нема.

Отже, слово або за Конституційним судом, або за Президентом Віктором Ющенком. З цього приводу політолог Володимир Фесенко говорить: „Зараз, у відповідності до реґламенту, коаліція повинна або відновити потрібну кількість членів, тобто не менше 226 народних депутатів, або вона припинить своє існування. Якщо за місяць нова коаліція не утворюється, тоді Президент може прийняти рішення про розпуск Верховної Ради і позачергові парляментські вибори".

На жаль, позитивний варіянт майже неможливий, навпаки – можна очікувати ще декількох втеч з коаліції. Політичні противники Ю. Тимошенко працюють невпинно. Але також добре запитання: як отакі лицеміри, як І. Рибаков та Ю. Бут, взагалі потрапляють до парляменту?

Перманентною політичною кризою в Україні все більше розчаровується Европа. Провідний аналітик Центру европейської політики в Брюселі Аманда Акчакоджа в інтерв'ю для Радіо „Свобода" так характеризує українську ситуацію: „Я не знаходжу жодних паралелей, бо український випадок дуже дивний. Якщо дивитися глибше, то проблема полягає в Конституції України, яку треба терміново змінити. Адже влада в Україні поділена між урядом і президентом... Тому всі політичні сили повинні зосередитися на конституційній реформі й досягти консенсусу. Це у першу чергу стосується парляменту. Та, на мій погляд, ситуація нині дуже критична і, гадаю, не слід чекати особливих змін до президентських виборів 2009 року".

До того часу, мабуть, станеться ще багато подій, маємо надію на яскраві і позитивні, які повернуть Президентові В. Ющенкові колишній авторитет. Однак, результати теперішнього найсвіжішого опитування, здійсненого Фондом „Громадська Думка – Україна", невтішні: лише 13.3 відс. опитаних громадян схвалюють дії В. Ющенка на президентській посаді, а 70.3 відс. – не схвалюють.

За повідомленнями засобів масової інформації

СПОРТ

Турнір молодіжних футбольних команд в осередку „Тризуб“

ГОРШАМ, Пенсильванія. – У спортовому осередку „Тризуб“ відбувся сьомий щорічний футбольний турнір молодіжних команд.

Участь взяли 163 команди хлопців і дівчат віком від 8 до 19 років (з „Тризубу“ були 22 команди під назвою „Ukrainian Nationals“). Це рекордне число команд походило з штатів Пенсильванія, Конектикат, Ню-Джерзі, Делавар, Мериленд, а також з острова Бермуда.

Турнір почався в п'ятницю, 23 травня, по полудні, при чудовій погоді, яка тривала під час трьох днів. Відбулося 279 змагань на 20 футбольних площах (сім – „Тризуба“ і 13 – сусідніх). Три команди „Тризуба“ здобули перемогу (хлопці 11 років, дівчата 9 і 13 років), дев'ять були у фіналах (хлопці 8, 9, 10, 11, 13, 17 років, дівчата – 10, 11 і 14 років).

Цей традиційний і успішний турнір, як і в минулих роках, відбувся під проводом Данила Ниша, при допомозі близько 300 добровольців.

ЯР-КО

Хто був...

(Закінчення зі стор. 28)

Батьківщина“, „Геєна огненна“, а також ненадруковані твори „Записки кріґсфербрехера“ та ін. Одним з перших серед українців професор П. Плюйко досліджував також генезу Голодомору 1932-1933 років в Україні, головним чином з власного гіркого досвіду та спостережень, а також з архівів газет у США, зокрема „The New York Times“.

На думку уроженця Підгаєччини, пізнішого вояка української Дивізії „Галичина“, а згодом – співробітника професора П. Плюйка математика Михайла Цяпи, який також брав участь в укладанні згаданого вище словника, – П. Плюйко одним з перших опублікував цикл ґрунтовних статтей про ролю поплічників диктатора Сталіна щодо плянування і втілення Великого голоду в Україні.

Ці статті були друковані в газеті „Наша Батьківщина“, що виходила в Торонто (Канада) у 1960-их роках.

Слід додати, що у дискусіях з американцями, у тому числі з проф. А. Й. Ловотером, під час укладання словника, українець П. Плюйко, який походив з посульської Білогорілки і, як виявилося, найкраще знав російську мову, в результаті чого мав підписаний контракт на час писання словника, – відстоював тезу окремішности українців та їхньої мови, незважаючи на деякі споріднені елементи в окремих прислівниках.

Видані варіянти словників Американською математичною асоціяцією в США та Математичним Інститутом ім. Володимира Стєклова Академії Наук СРСР (обидва – у 1961 році), на жаль, не містять згадки про нашого земляка, з суб'єктивних причин. Це був одинокий проєкт між СРСР та США в період хрущовської відлиги, який не був пов'язаний з політикою.

П. Плюйко помер на чужині, далеко від рідної Білогорілки, у 1979 році. Син професора П. Плюйка – д-р Борис Плюйко, здобув науковий ступінь в Мишиґенському університеті (University of Michigan) ще на початку 1960-их років.

Передчасно професор П. Плюйко втратив свою доньку Оксану Плюйко-Воскобійник, український патріотизм якої був основою всіх її поступовань і світлій пам'яті якої Поль Половецький присвятив одну зі своїх найкращих збірок праць лірики та сатири „Над безоднею“ (1978).

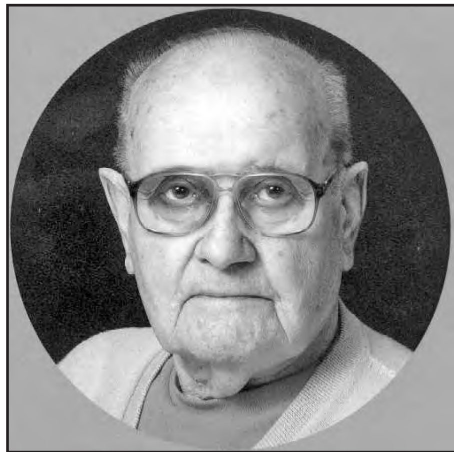
Подальша доля інших членів усієї родини П. Плюйка залишається покищо невідомою.

ПРЕСОВИЙ ФОНД „СВОБОДИ“, травень 2008 р.

500 дол.	Самотулка Дарія у пам'ять Павла Грицака	Гілсборо, Н. Дж.
100	Гуцал Катерина	Мейпл Гров, Мін.
	Рихтицька Дарія	Ворен, Миш.
	194-ий Відділ УНС	Ню-Йорк, Н. Й.
55	Ярош Стенлі	Кінелон, Н. Дж.
	Макар-Лауді С	Бруклин, Н. Й.
	Попович Орест	Гавел, Н. Дж.
	Стецик Орест	Юніонтавн, Огайо
50	Козак Лідія	Ратерфорд, Н. Дж.
	Кричики Марія і Олександер	Лорейн, Огайо
	Лапичак-Лесько Люба і Михайло	Іст Гановер, Н. Дж.
	З нагоди 50-ої річниці шлюбу У. і В. Дячуків	
	Петришин Володимир	Кренфорд, Н. Дж.
	Латишко Микола	Етобіко, Онт., Канада
	Тимків Степан	Мілерсвіл, Мд.
45	Базюк Любов	Торонто, Онт., Канада
	Біомаркетінґ ґлобал	Пало Алто, Каліф.
	Малиновський Григорій	Гавел, Миш.
40	Добровольський Степан	Монреаль, Кве., Канада
	Бойчук Іван	Трентон, Н. Дж.
	Цетенко Вячеслав	Венес, Фла.
	Лисик Дмитро	Ла Сел, Кве., Канада
	Ратичі Олена і Ростислав	Едісон, Н. Дж.
21	Варварів Василь	Сан Анселмо, Каліф.
20	Кузьмич Валентина	Бейсайд, Н. Й.
	Мороз Ірина	Торонто, Онт., Канада
	Надзікевич Павло	Чикаґо, Іл.
	Сингаївський Іван	Мінеаполіс, Мін.
18.78	Бартків Орися	Філядельфія, Па.
15	Кривенко Олександер	Сан Сиuті, Аріз.
	Кульчицька Марія	Абботсфорд, БК, Канада
	Курилів Ігор	Вестон, Онт., Канада
	Мандрусяк Надія	Норт Порт, Фла.
	Мороз Михайлина	Вернон, Кон.
15 дол.	Шількевич Степан	Трентон, Н. Дж.
	Склярчук Степан	Місісаґа, Онт., Канада
	Лещишин Петро	Рочестер, Н. Й.
10	Харків Олександер	Філядельфія, Па.
	Хома Платон	Іст Гейвен, Кон.
	Каркоць Петро	Коламбія Гайтс, Мін.
	Кісь Микола	Сан Бруно, Каліф.
	Кізима Катерина	Оксфорд, Миш.
	Колодій-Макарушка	Мейплвуд, Н. Дж.
	Куківь Ярослава	Гартфорд, Кон.
	Кушнір Надія	Піскатавей, Н. Дж.
	Лиса Наталія	Ґлен Милс, Па.
	Паньківи Люба і Ярослав	Монреаль, Кве., Канада
	Перейма Ореста	Бафало, Н. Й.
	Пільгуй Дмитро	Філядельфія, Па.
	Писарів Джуді	Вайомінґ, РД
	Савчаки Патриція і Юрій	Ридал, Па.
	Семеняки Надія і Микола	Ню Берлін, Виск.
	Терлецька Ольга	Філядельфія, Па.
	Бурак Андрій	Бімзвіл, Онт., Канада
	Чабан Михайло	Кліфтон, Н. Дж.
	Дольницька Олександра	Монреаль Кве., Канада
	Форись Юрій	Ліцдейл, Па.
	Ґоляші Анна і Роман	Палатайн, Іл.
	Іваків Дарка	Чикаґо, Іл.
	Казанівська Ярослава	Трой, Миш
	Клек Андрій	Фейрвю Парк, Огайо
	Марущак Василь	Кліфтон, Н. Дж.
	Онуфрик Катерина	Гамелтон, Онт., Канада
	Петришин Михайло	Редондо Біч, Каліф.
	Шандрук Петро	Філядельфія, Па,
	Славутич Яр	Едмонтон, Алб., Канада
	Тутка Теодор	Довер, Н. Дж.
5	Фостяк Богдан	Сан Сиuті, Аріз.
	Фотій-Токе А	Етобіко, Онт., Канада
	Галібей-Білик Христина	Вестчестер, Іл.
5 дол.	Ганипсяк Марія	Бафало, Н. Й.
	Іваницький Михайло	Павпакет, РД
	Яремко Дмитро	Бафало, Н. Й.
	Камінська Ірина	Чикаґо, Іл.
	Кулинич Ірина	Жовква, Україна
	Леськів Ярослав	Френчтавн, Н. Дж.
	Кривко Людмила	Тернопіль, Україна
	Лилак Микола	Рочестер, Н. Й.
	Лисобей Христина	Чері Гил, Н. Дж.
	Мак Іван	Торонто, Онт., Канада
	Мазур Тарас	Гавард Біч, Н. Й.
	Музика Григорій	Іст Гановер, Н. Дж.
	Олійник Юрій	Кармайкел, Каліф.
	Підперигора Ельвіра	Елкінс Парк, Па.
	Шурин Іван	Рочестер, Н. Й.
	Скипакевич Ярослава	Ворен, Миш.
	Стахів Денис	Мідлсекс, Н. Дж.
	Струць Іван	Чикаґо, Іл.
	Трач Ірина	Вестерн, Онт., Канада
	Заїка Лариса	Челтенгем, Па.
	Боднаренко Павло	Елізабет, Н. Дж.
	Фотій-Токе А	Етобіко, Онт., Канада
	Кіцак Володимир	Парсипані, Н. Дж.
	Кіра Степан	Лігайтон, Па.
	Куцан Анна	Спрінґфілд, Іл.
	Кухта Нестор	Нортрідж, Каліф.
	Місьонґ Наталія	Лівонія, Миш.
	Стадник Степан	Чикаґо, Іл.
	Тарнавська Олександра	Торонто, Онт., Канада
	Тимюк Дмитро	Балтимор, Мд.
	Воляник Степан	Парма, Огайо
	Венницька Патриція	Бетлегем, Па.
4	Гайовий Федір	Сайрен, Виск.
	Разом:	**2,313.78**

Щиро дякуємо всім за фінансову підтримку „Свободи“ – найстаршої української газети в світі.

Згасла зірка Теодора Єлиїва

Теодор Елиїв з молодості і в останні роки життя.

Всі, хто знав Теодора Єлиїва, можуть підтвердити мої слова про шляхетність його душі, про людяність його вчинків. Я – його названа внучка Оксана. Мій дідусь Теодор не був мені рідним, але з'явився в моєму житті у найскрутнішу для мене хвилину і підтримував мене, аж поки я не змогла сама про себе дбати. Так склалося, що росла я без батьків, з дідом і бабусею. Я просила у Господа допомоги, і Бог подарував мені дідуся Теодора, який звернувся до Союзу Українок Америки, де саме шукали спонсорів для дітей-сиріт в Україні.

Дідусь Теодор вибрав мене. Він міг би просто вислати мені 10 дол., як тимчасову допомогу та й забути. Але ні! Він вклав в свою допомогу і душу, і серце. Він став для мене другим дідусем.

Мені було 13 років, коли дідусь Теодор став мене підтримувати фінансово. На ті часи в Україні його доляри були як манна з неба. Особливо для дівчинки, що підростала. Крім того, він мені багато писав, приїхав вівідати мене в один з найвідповідальніших моментів мого життя, коли я складала іспити для вступу до правничого ліцею, вирішуючи питання своєї майбутньої професії.

З 1994 року і до останніх його днів ми обмінювалися вісточками. Я завжди могла поділитися з своїм американським дідусем життєвими новинками, важливими дрібничками. В 1998 році не стало мого рідного дідуся, але мені все ж було легше знати, що я ще маю дідуся за океаном.

Коли він розповів про себе, мене вразила його життева історія – боротьба за Україну, поневіряння в чужих країнах в пошуках притулку. Підсвідомо це вплинуло на мій вибір професії – я стала правником в сфері захисту прав людини і працюю в організації, яка допомагає біженцям, що зазнають переслідувань у своїх країнах.

Я бережу пам'ять про свого Дідуся у серці. Як я молилася при його житті за його здоров'я, так я зараз молюся за його вічний спокій. Так ми з ним домовлялися. І пам'ятаю я про його заповіт – сіяти добро. Зараз потроху, але колись я теж підтримаю когось так само суттєво, як Теодор Єлиїв підтримував мене.

Вічна йому пам'ять!

Оксана Бабич,
Київ

Світлій пам'яті Михайла Герасимовича

Не можу знайти слів, спроможних передати біль з приводу смерти 18 квітня цього року Михайла Герасимовича – голови товариства „Любачівщина" у Львові, головного редактора „Вісника Любачівщини" та „Інформаційного бюлетеня". Це тяжка, непоправня втрата не тільки для його вірної дружини Зені, сестри Ганни та численних друзів покійного, але й для всієї Любачівщини і цілого Закерзоння. Всіх, хто його знав, він вражав своєю добротою, інтеліґентністю і безмежною відданістю українській справі.

Покійний М. Герасимович народився 28 листопада 1930 року в національно свідомій родині Василя і Марії у Старому Селі на Любачівщині. У родині, крім Михайла, були старша сестра Ганна і брат Ярослав. Початкову школу закінчив у місті Олешиці, а в 1945 році разом з родиною був депортований до УРСР. Згодом родина Герасимовичів переселилася з села Білка Городецького району на Івано-Франківщині в село Грімно Комарнівського району на Львівщині, де М. Герасимович здобув середню освіту.

Відтак навчався у Львівському технікумі електроніки, а після закінчення 46 років працював на Львівському електролямповому підприємстві. Паралельно з працею продовжував свої студії у Львівській політехніці, де здобув спеціяльність інженера-електрика і почав займатися науковою працею в ділянці кінескопів. За успішну працю був він відзначений багатьма нагородами.

Під час студій М. Герасимович познайомився з Зеновією (з дому – Онисько), інженером-хеміко, і невдовзі одружився з нею. З. Герасимович довгі роки працювала секретарем Львівського науково-дослідного інституту електронно-променевих приладів. Подружжя Герасимовичів у згоді й любові прожило пів століття, беручи активну участь в громадському житті, в усіх заходах, котрі утверджували державну незалежність України.

М. Герасимович, висококлясний техічний спеціяліст, був ще й поетом і навіть видав збірку „О краю мій, о роде мій", пройняту глибокою тугою за рідною землею, яка після Другої світової війни опинилася в межах Польщі. Він також був упорядником „Пропам'ятної книги українських діячів Перемищини" та інших видань. Написав довгу низку нарисів, рецензій, переважно на любачівську тематику і про польсько-українські взаємини.

Автор цієї статті мав щастя пізнати цю прекрасну людину, оскільки неодноразово дописував до журналу „Вісник Любачівщина", ми систематично обмінювалися листами і мали постійний телефонічний зв'язок. Нас єднала щира дружба і відовідальність за українську справу. Ми разом об'їхали ціле Закерзоння, західну частину України, разом побували в Києві на святкуваннях державної незалежности.

Стою над свіжою могилою св. п. М. Герасимовича в Рудному біля Львова, на цьому цвинтарі похоронені також і його батьки. Це одна з безлічі українських могил, які вчать думати і жити так, щоб справді бути гідними Вічної Пам'яті.

Ярослав Стех

За мову і зміст посмертних оголошень і подяк редакція не відповідає.

Пам'яті Івана Шиманського-„Шума"

Минуло 60 років від дня смерти колишнього вояка Української Повстанської Армії Івана Шиманського-„Шума".

І. Шиманський народився 1913 року в селі Люблинець Новий Любачівського повіту, в заможній і національно свідомій селянській родині. З неї вийшло чимало визначних осіб. Серед інших можна пригадати д-ра Григорія Шиманського з Торонто, який діяв спочатку в Любачівщині, а згодом у діяспорі. Люблинець Новий – це своєрідний центр українства на Чесанівщині. Мав він до війни свою церкву Преображення Христового, побудовану в 1908 році, до неї належало понад 2,500 парафіян. Польські шовіністи у цьому селі замордували о. Адама Слюсарчика, а в наш час церкву перебудовано на костел. В селі діяло товариство „Просвіта" та інші українські організації. І це середовище мало вирішальний вплив на І. Шиманського.

Закінчивши початкову школу, він продовжував навчання в Любачеві та у Львові. Від 1928 до 1930 року разом з Степаном Бандерою, Дмитром Чайковським та Любомиром Сенишиним видавав гумористично-сатиричний журнал. Тоді ж вступив до ОУН, навіть виконував функцію референта. У 1934-1936 роках перебував на польській військовій службі, закінчив підстаршинську школу і отримав ступень капраля у підрозділі кавалерії у м. Ланцуті. Повернувшись додому, був переслідуваний польською поліцією за патріотичну українську діяльність.

Під час першого приходу совєтів на Любачівщину в 1939 році разом з друзями переховувався, щоб не потрапити в руки НКВД. А коли більшевицьку окупацію змінила німецька, І. Шиманський вступив, за згодою ОУН, до української поліції, щоб уникнути примусового виїзду на працю до Німеччини та, в міру можливостей, захищати рідний народ перед новітнім окупантом

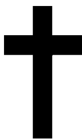
На початку 1943 року розпочалися масові терористичні напади поляків на українську людність. Селяни не мали змоги оборонятися від добре озброєних бойовиків. Врешті, коли ці землі Сталін подарував Польщі, цей терен став місцем масового тероризму проти українського населення. Під кінець 1943 року І. Шиманський включився в організування самооборонних кущів УПА. Як описує полковник Василь Левкович-„Вороний", у березні 1944 року українська поліція з Рави-Руської перейшла, за наказом ОУН, в підпілля в околиці Люблинця і там було створено сотню УПА „Месники", яку очолив Іван Шпонтак-„Залізняк". Першим чотовим став „Шум".

У 1947 році, напередодні Акції „Вісла", настали тяжкі для підпілля часи. Проти УПА було кинуто 20-тисячну польську армію. Почалися нерівні бої, в одному з яких 7 вересня 1947 року біля села Монастир, загинув І. Шиманський.

Я. С.

Шановні читачі!

Висилаючи до „Свободи" спомини і співчуття з приводу відходу своїх близьких і друзів, не забувайте підтримувати видання тижневика пожертвами на пресовий фонд!

У 5-ту БОЛЮЧУ РІЧНИЦЮ ВІДХОДУ У ВІЧНІСТЬ
дорогого, незабутнього СИНА і БРАТА

СВ. П.

ОЛЕГА РОМАНА КУЗЬМИ

та у 31-шу РІЧНИЦЮ СМЕРТИ
дорогого і невіджалуваного МУЖА, БАТЬКА, ДІДУНЯ та ПРАДІДУНЯ

СВ. П.

ВАСИЛЯ КУЗЬМИ

будуть відправлені СЛУЖБИ БОЖІ з ПАНАХИДАМИ

в четвер, 19 червня 2008 р., о год. 8 ранку
в Українських греко-католицьких церквах:

- в церкві Чесного Хреста в Асторії, Н. Й.;
- в Катедрі св. Юра у Львовіі;
- в старій церковці у Глинянах – Замістя.

Про молитви за спокій душі Покійних просять:
дружина і мама НАДІЯ КУЗЬМА з родиною.

Ділимося сумною вісткою, що 9 травня 2008 р.
на 91 році життя відійшла у вічність
моя найдорожча СЕСТРИЧКА

СВ. П.

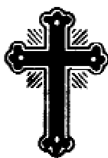
КАТЕРИНА ДЕНИСЕНКО

ПОХОРОННІ ВІДПРАВИ відбулися 15 травня 2008 р. в Nice Suburban Chapel, а тлінні останки спочили на цвинтарі св. Андрія Первозваного в С. Бавнд Бруку, Н. Дж.

Залишені в глибокому смутку:

сестра – АВДОКІЯ МАТКОВСЬКА
хресний син – д-р АНДРІЙ БАДУЛЯК з родиною
хресний син – ЮРІЙ КУТНИЙ з родиною

Вічна Її пам'ять!

Ділимося сумною вісткою, що 24 травня 2008 р.
на 78-му році життя, упокоїлася в Бозі наша
найдорожча ДРУЖИНА, МАМА та БАБЦЯ

СВ. П.

ЯРОСЛАВА (НАКОНЕЧНА) ҐАЛОНЗКА

Була членкою 307 Відділу Українського Народного Союзу.

ПОХОРОННІ ВІДПРАВИ відбулися 28 та 29 травня в Українській католицькій церкві Христа Царя в Бостоні, Ма., а тлінні останки спочили на цвинтарі св. Йосифа у Вест Раксбирі, Ма.

Залишила в смутку:

мужа – ДМИТРА
сина – ТАРАСА з дружиною ДАНОЮ
сина – АНТОНА з дружиною ЮЛІЄЮ
доньку – МАРІЙКУ ВИРСТУ з чоловіком ВОЛОДИМИРОМ
внуків – МАРКА, МАРІЙКУ, АНДРІЯ, ВОЛОДИМИРА, ХРИСТЮ, КАТРУСЮ, ХРИСТИНУ, НАДЮ, МИХАЙЛА

Просимо о молитви за душу св. п. Ярослави.

Замість квітів пожертви в пам'ять Покійної можна скадати на Злучений Український Американський Допомоговий Комітет з призначенням на сиріт в Україні: UUARC, 1206 Cottman Ave., Philadelphia, PA 19111.

Вічна Їй Пам'ять!

Ділимося сумною вісткою, що 8 червня 2008 р.
відійшла від нас наша найдорожча
МАМА, БАБЦЯ і ПРАБАБЦЯ

СВ. П.

ОСИПА (ЛІДА) КОБЗАР

з дому ДІДИК

нар. 16 березня 1911 р. – Стрий, Галичина.

ПОХОРОННІ ВІДПРАВИ відбулися в середу, 11 червня в Українській католицькій церкві св. Миколая в Пасейку, Н. Дж. і на цвинтарі св. Андрія Первозваного в С. Бавнд Бруку, Н. Дж.

У глибокому смутку залишилися:

син – БОГДАН з дружиною УЛЯНОЮ
внуки – ВІРА КУЗИК з мужем АНДРЕЄМ
– МАРКІЯН
правнуки – АЛІК КУЗИК
– ІЗАБЕЛА КУЗИК
та ближча і дальша родина в Україні та Польщі.

Вічна Її пам'ять!

Замість квітів на могилу Покійної родина просить складати датки на Сестер Служебниць у Sloatsburg, NY або на Український Музей в Ню-Йорку.

ДОРОГІ ЧИТАЧІ!

Висилаючи посмертні оголошення, просимо подавати числа своїх телефонів.

Оголошення можуть бути оплачені кредитовими картками:
VISA, MASTER CARD або AMERICAN EXPRESS